

== Velja po pošti: ==
za celo leto naprej . . . K 30.—
za en mesec . . . K 2.50
za Nemčijo celoletno . . . K 34.—
za ostalo inozemstvo . . . K 40.—
V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . K 2.30
V spravi prejemaj mesečno . . . 2.—
== Sobotna izdaja: ==
za celo leto . . . K 7.—
za Nemčijo celoletno . . . K 9.—
za ostalo inozemstvo . . . K 12.—

SLOVENEK

== Inserati: ==
Enostolpna petstvarsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat . . . po 30 v
za dva in večkrat . . . 2.50
pri večjih naročilih primeren popust po do-ovoru.
== Poslano: ==
Enostolpna petstvarsta po 60 v
Ishaja vsak dan (izvzemli nedelje in praznike ob 3. ur. pop.)
Redna letna priloga vojni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Ro. opisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 198.

Naši na italijanskih tleh.

Trst rešen. — 40.000 laških ujetnikov.
300 topov zaplenjenih. — Poraz laške vlade.

Siloviti plaz naših in nemških vojev tam med Kobaridom in Avčami, katero črto so naši in nemški voji že prekoračili, so čutili že v Rimu. Italijanski ministrski predsednik je ostal v zbornici brez večine. Padel je, ko so na Monte Citorio izvedeli, da je laška bojna črta pri Soči zrušana; 314 poslancev je glasovalo proti njemu, le 96 jih je ostalo vladi zvestih. Sonninovih izvajanj niso vzeli na znanje. Mrlič hitro jezdi. Prezgodno bi bilo seveda, če bi rekli, da bodo novi močje v Italiji kar zdaj sklenili mir. Netti, ki se imenuje kot Bosellijski naslednik, je Giolittijev pristaš. Svoje čase je n. pr. l. 1905. zelo hvalil zvezo z Avstrijo. Sicer pa Italija ne bo odločala o miru; marveč odločali bodo Angleži, ki so, vsaj navidezno, še zelo za vojsko navdušeni. In vročih italijanskih tleh bi seveda tudi nova revolucija čisto nič ne presenetila.

Avstriji in nemški generali so dvajseto bitko pri Soči skrbno pripravili. »Zeit« piše o tem z dovoljenjem vojnega tiskovnega stana: V zadnjih dneh nestrpnega pričakovanja smo živahno italijanske liste čitali. Bodo li kaj zapazili? Zaupali niso nič; v negotovosti so se nahajali. Do 500 letalcev: Italijani, Angleži in Francozi so kljub dežju in našim obrambnim topovom vedno in vedno preizkušali prodreti našo zaporo, da bi dobili vpogled v prostor, kjer so se naše čete zbirale. Topovi z italijanskih ladij so metali kroglice na bohinjsko železnico; v Idrijsko, Čepovansko, Trnovsko dolino. Sovražne izvidne čete so se plazile ponoči in v megli do naših odsekov in povzročile, da so pričele strojne puške ragljati. Cadorna je gotovo nevarna znamenja bližnjega viharja zapazil, a nevarni politični položaj ga je prisilil na pomirjevalne izjave v vladi prijaznih časopisih.

Ko se je že nahajala pri Tolminu nemška armada, ki je ojačila obe avstrijski vojni skupini, je v »Avenire d'Italia« pisal Cantalupo, da na protiofenzivo v velikem slogu ni misliti, ker da Borojevič nima toliko vojakov, da bi popustil najstrožjo obrambo. Z ozirom na predvidne izjave c. kr. častnikov, ki so jih Italijani ujeli na višini 800, da razven treh divizij, ki so prišle iz Galicije, niso došle znatne ojačbe in da jih tudi ne bo, dokler se ne bo položaj na ruskem pozorišču pojasnil. To je bilo vse, kar je italijanska javnost znala. Prej, kakor mislimo zmagamo. Še »ultima force« in

Trst bo naš, so pisali. Pravkar se je odpravljalo na pot veleposlaništvo »Donna Italia Garibaldi«, da izroči Cadorni častno sabljo, ko je prestrašilo italijansko javnost Cadornovo poročilo: »Nemške čete so nastopile na južnem Tirolskem. Ne preiskujemo, zakaj da so tam Nemci nastopili. Mogoče zato, da odvrnejo pozornost od pravega napadališča. a italijanski listi so na dolgo in široko, posebno milanski, pisali, kakšen uspeh da bi imela druga ofenziva iz južne Tirolske, ki so jo pričakovali, ker se je tudi poročalo o navzočnosti cesarja Karla na italijanskih tleh. Res: spretno in modro so avstrijski in nemški generali uvedli 12. soško bitko: ofenzivo, ki je nad vse spretno uvedel nastop v Riškem zalivu, ki je odvrnil pozornost od laške fronte.

Na mnogih točkah se bijejo naši že na italijanskih tleh. Kratko, lapidarno je to včeraj naznanil pl. Ludendorff. Bitka je divjala šele dva dni; na 50 km dolgi bojni črti je italijanska vojska razbita. Število ujetnikov, plen: ali se ni podobno poročalo o strašnih bitkah, ko smo premagali Ruse in Srbe? Tiste naše čete, ki so vpadle predvčerajšnjem pri Volčah v italijanske postojanke, so vzele strmine tistega kolovratskega pobočja, ki je tvorilo središče italijanskih baterij. Proti severu je šla italijanska črta severno od Tolmina po črti Mrzli vrh-Krn-Poloniško pobočje; naslonila se je na Bovec, od tam se je nadaljevala čez Rombon. Sovražnik je zasedel to črto po dolgih, ljutih bojih, ki so ga stali veliko krvi in ljudi. Močno se je utrdil in s topovi zavaroval. Sovražnik, tako pravi naše uradno poročilo, popušča vse ozemlje, ki jo je priboril z življenjem tisočeri v enajsti soški bitki.

V prvi prebijalni bitki te vojske pri Gorlicah je začetni uspeh takoj učinkoval na sosedne odseke. Zdaj je to prvi čutil Italijan na Banjski planoti: s severa, a tudi z juga pri Avčah ogrožen s strani se je pričel umikati, da se je prvotno žilavo branil.

Predor se od včeraj ni samo poglobil, marveč tudi razširil. Vrzal, ki se je prebival v italijanski črti, ne zraša več 30, marveč 45 km. Širi se proti jugu do tiste gore Sv. Gabrijela, ob katero so se razbijali v enajsti soški bitki valovi naskakajoče italijanske vojske. Cadorna je sicer poizkušal

Enako strmo kakor na desnem bregu Soče fe dviguje hribovje iznad Kanala tudi na levem bregu do sela Vrh, znanega iz 11. laške ofenzive. Od Vrha dalje se razteza gorovje polagoma čez Banjsko planoto (ki ima veliko sličnosti z okolico Novega mesta) in doseže v hribu Rojnik ali Vojnik višino 955 m. Pred to višino ima tudi laški Napoleon primerno spoštovanje — kaj čudno, če se je 11. Cadornova ofenziva na Banjskih ustavila. Ali se je pa morda Cadornu na Banjskih tako dopadlo, da je hotel po vročih pasjih dneh ob Soči preživeti v tamošnjem čistem planinskem zraku nekaj prijetnih tednov. Tembolj ker ni manjkalo ondi raznih dobrot tudi za žledec: krompir, salata, zelje pa svinjske »amptce« t. j. amputice — odseki so od nekdanjih sloveč; zlasti »amptce« so prekupci prodajali daleč na sever, seve pod italijanskim imenom. Ni dvoma, da postanejo slovenske Banjsice (stari slovensko Panjšice) priljub-

z močnimi silami izboljšati položaj, napadel je, a naši junaki so ga odbili — umakniti se je moral.

V italijanski armadi zmeda: Italijani so polagali orožje. V dveh dneh 30.000 ujetnikov, 300 topov zaplenjenih: Cadorna je doživel poraz, ki je katastrofalen.

Na južnem Tirolskem je že enkrat Cadorna čutil našo pest. Rešili so ga takrat v Voliniji Rusi. Ali se zdaj morebiti zanaša na Ruse? V Rusiji ni več tako, kakor je bilo takrat. Francozi in Angleži?

Topove so Lahom poslali, tudi na morju so jim pomagali, a vojakov jim ne pošiljajo. Pri Verdunu, pri Arrasu in na Flandrskem jih sami potrebujejo. Angleži so se pač že tudi v Italiji pojavili. Njih oklopni avtomobili so nastopili proti italijanskemu ljudstvu, ko se je avgusta v Turinu uprlo.

Na severnem Gorškem naši voji preplavljajo že italijanska tla; na jugu zapuščajo Italijan, kar je v enajsti soški bitki pridobil: uspeh naših čet proti nekdanjemu našemu verolomnemu zavezniku.

Posebno mi Slovenci se moramo veseliti zmag avstrijskega in nemškega orožja. Saj se tako vsak dan bolj združuje po italijanskem zavratnem napadu razkosana slovenska domovina. Izginjajo žalostne misli, da bi bila kdaj solčna Gorška odtrgana od matere domovine — obratno danes že podajamo roke beneškim našim bratom. Že mora iz beneške Slovenije bežati oholi Italijan. Malodušnosti nič več v slovenska srca — te dni se je zopet izkazalo, da pravica, ki je na strani Avstrije, končno le more zmagati. Vsi načrti, kako bi Avstrijo z zavratnimi umori in napadi uničili na jugu, so ničevi. Ne Srb in ne Italijan ne bo gospodar naši zemlji — to te dni vnovič podkrepljeno veselo dejstvo, z največjo radostjo sprejema slovensko ljudstvo, katerega zvestoba do Habsburžanov je ostala vedno neskaljena. Kvišku srca, je bil vedno naš klic, ko so odkriti in prikriti sovražniki Avstrije, v smelih nadah delali načrte o razdelitvi lasti Habsburžanov — kvišku srca kličemo tudi danes našemu izmučenemu narodu. Naša domovina ne bo razdeljena — vse drugo, kar je za razvoj našega naroda potrebno, bomo z božjo pomočjo in računajoč na pravičnost države, ki se sama mora braniti v imenu pravice, dosegli. Bog blagoslovi naše orožje, da po zasluženju kaznuje tudi italijansko prešernost in da pribori težko pričakovani mir.

Goriški begunci, ti reveži in reve, ki so pobitih in klavnih obrazov hodili okoli,

so te dni veselo vrveli po beli Ljubljani okoli: »Italijan tepen!« — »Vržen že čez mejo!« »Bog podeli srečo!« »Kmalu bomo doma!« Pri Mariji begunski v franciskanski cerkvi moli in prosi goriški begunec, goriška begunka: »Marija begunka! izprosi, da Bog blagoslovi naše orožje, da se s Teboj kmalu povrnemo — domov.«

Dunaj, 26. oktobra. (K. u.) V današnji seji poslaniške zbornice je poprijel za besedo predsednik Gross, ki je izjavil: Z velikim veseljem morem visoki zbornici poročati, da je krasna naša armada združena s slavnim zaveznikom na južnem bojišču priborila velike uspehe. (Živahno pritrdjevanje in ploskanje.) 30.000 ujetnikov, 300 topov in nepregledna množina bojnega blaga je zapadlo slavi naši armadi. (Ponovno viharo pritrdjevanje in ploskanje.) Velike skrbi, ki nas je navdajala glede na naše pomorsko pristanišče Trst, smo se iznebili. Nada, da se kmalu sklene časten mir, se zelo množi. (Živahno pritrdjevanje, trajno odobravanje, ploskali so.) Ostani uspeh preizkušenim armadam zvest, naj kopičijo dalje zmage k zmagam! Njegovo Veličanstvo cesar Karel in Njegova slavna armada naj živita! Živio! — Zbornica je navdušeno trikrat klicala Živio!

Dunaj, 26. oktobra. (K. u.) Vojni tiskovni stan: Dogodki na jugozahodnem pozorišču uspešno napredujejo. Sovražna bojna črta se tudi na Banjski visoki planoti drobi. Ena sama naša divizija je zaplenila 70 sovražnih topov. Število ujetnikov in plen je zelo velik; vsako uro se množi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 26. oktobra. Uradno: Avstrijske in nemške čete, ki so nastopile ob srednji Soči, so krenko prodirajoč prekoračile črto Kobarid-Avče.

Premikanje čet pospešuje od včeraj zjutraj lepo vreme.

Odpor Italijanov smo zrušili tudi na Banjski planoti do gore Sv. Gabrijela.

Sovražnik se pripravlja, da popusti vse ozemlje, katero si je v enajsti soški bitki odkupil z življenjem veliko tisočev.

Na Kraški planoti, kjer se položaj ni izpremenil, so se tuhtam razvili živahni boji.

Naval zaveznikov je v dveh dne borbe omajal sovražne črte na širini 50 km.

Med Italijani, ki se umikajo, vlada na več mestih največja zmeda.

Veliko čet, ki smo jih popopoma odrezali, je moralo na prostem polju (neutrjeno ozemlje. O. u.) položiti orožje.

LISTEK.

Izza našega bega.

Piše Tine K. iz Kala ob Soči.

Trg Kanal, biser soške doline, je sedež okrajnega sodišča in dekanata. Leži ob Soči, ki ga deli v dva dela, a zgodovinski most ju zopet veže. Soška dolina je na tem mestu le toliko široka, da imata prostor cesti na obeh bregovih reke, železnica in pa čedni trg. Soča sama se je tu stisnila v ozek skalnat roč — kanal. Odtod tudi ime trgu. Levo in desno trga, proti vzhodu in zapadu, se dviga zelo strmo hribovje, ki doseže na desnem bregu, proti jugozapadu, v gori Sv. Gendre ali »Goradi« višino 812 m. To je na desnem bregu Soče od Sv. Lucije do morja najvišja gora. Z nje imaš krasen razgled na Vipavsko in Kras, na morje in Furlanijo do Benetk ter na Julijske alpe. Vojaški zemljevid imenuje to goro italijansko popačeno — kakor sploh vse druge slovenske kraje — Korrada ali Corrada. Gorada je seveda pristno slovensko ime. V briško-beneškem narečju se krajevna imena rada končujejo na da, on, in itd., n. pr. Križada, Kačada, Kačon, Robon, Robotin itd. Tudi slavni Sabotin, ki leži nekoliko kilometrov niže Gorade, je čisto slovenskega izvora, samo da bi se moral imenovati Robotin, kar bi popolnoma odgovarjalo obliki ozem-

lja. Ako opazuješ Sabotin s Sv. gore, ki z njo vred zapira kanalsko dolino na jugu, vidiš, da tvori hrib pust skalnat rob. Je torej res Robotin. Sedaj pa nazaj h Goradi! Vanjo smo imeli Kanalcu že pred vojno veliko zaupanje, da nas bo varovala pred italijanskim roparjem, da bo obvarovala našo Sv. goro pred laškim oskrumjenjem; saj je njena lega kakor od narave določena, da čuva kanalski in goriški okraj s Sv. goro v sredi. A varali smo se, namesto da bi nas Gorada branila, nas je uničila.

Enako strmo kakor na desnem bregu Soče fe dviguje hribovje iznad Kanala tudi na levem bregu do sela Vrh, znanega iz 11. laške ofenzive. Od Vrha dalje se razteza gorovje polagoma čez Banjsko planoto (ki ima veliko sličnosti z okolico Novega mesta) in doseže v hribu Rojnik ali Vojnik višino 955 m. Pred to višino ima tudi laški Napoleon primerno spoštovanje — kaj čudno, če se je 11. Cadornova ofenziva na Banjskih ustavila. Ali se je pa morda Cadornu na Banjskih tako dopadlo, da je hotel po vročih pasjih dneh ob Soči preživeti v tamošnjem čistem planinskem zraku nekaj prijetnih tednov. Tembolj ker ni manjkalo ondi raznih dobrot tudi za žledec: krompir, salata, zelje pa svinjske »amptce« t. j. amputice — odseki so od nekdanjih sloveč; zlasti »amptce« so prekupci prodajali daleč na sever, seve pod italijanskim imenom. Ni dvoma, da postanejo slovenske Banjsice (stari slovensko Panjšice) priljub-

ljeno letovišče; le malo oddaljene od Gorice, nudijo vse, kar more nuditi planinska narava. Iz vojne izidejo Banjsice prenovljene: nove hiše, po 8 m široke ceste in vodnjaki, česar vsega je preje manjkalo. V to slovensko goriško švico bodo trumoma prihajali tudi Italijani iz kraljestva, če ne na letovišče, na na obisk grobov svojih sinov, ki so padli tu v sedanjih vojni; tu je tekla italijanska kri, da bi gnala mlinске kamne tri . . . Vas Krvavec na Banjski planoti in hrib Vojnik v njenem ozadju sta si v drugo zaslužila to ime (prvič v turških vojnah).

Do 20. maja 1915 smo imeli v Kanalu prijetno življenje; tu je bilo vojaško zbrališče in vojaštva je bilo zmerom dosti. Na levem bregu Soče so mesece pred italijansko vojno delali jarke, kar nas pa ni vznemirjalo; menili smo, da imajo vaje. Niti v sanjah si namreč nismo mislili, da bi bil Italijan tako nesramen, da bi nas kot zaveznik napadel v kritičnem času. Štirinast dni pred vojno smo dobili vojaško godbo in ta nas je še bolj uspalava. Na nevarnost nas ni nihče opozoril — žalibog! Vsi bi bili mogli rešiti vsaj svoje premično premoženje.

Dne 20. maja zjutraj smo zaslišali v Kanalu prve lahke razstrelbe. Tedaj nas je prešinil strah. Vojaštvo je začelo z vso naglico v ceste zabijati železne kole, pregrajati ceste z bodečo žico, nastavljati španske kozle itd. Posebno so hiteli delati

ovire pred mostom čez Sočo! Začeli so prihajati vlak za vlakom z Dalmatinci, Bošnjaki-vojaki. To nas je zbegalo. Popraševali smo drug drugega: Ali bo treba bežati? Kam? Oblasti so molčale; le duhovniki so dobili strogi ukaz, da morajo ostati na svojih mestih. Torej že ni resne nevarnosti, smo sklepali. Vendar so začeli premožnejši zapuščati Kanal, toda v trdnem zaupanju, da vojne ne bo. Vzeli so s seboj le nekaj malenkosti in se poslavljali rekoč: Na svidenje v štirih do petih tednih!

To je bil prvi beg iz Kanala. Nam ostalim je prvi strah kmalu prešel. Na Binkošti, 23. maja 1915, smo bili že čisto mirni.

Dne 24. maja ob 6. uri zjutraj so se prikazali nad Kanalom italijanski zrakovplovci. V prvi je bila prva sv. maša. Na vratih se prikaže stotnik in veli, naj se ljudje razidejo, naj se iz cerkve odnese vse, kar je mogoče, nato pa cerkev zapre. Zgodilo se je. Ljudstvo se je zbegano odpravilo domov. Ljudje so začeli najpotrebnejše povezavati v cule, se poslavljati in jokaje so odhajali na begunsko pot: na Vrh in Banjšice, češ tu počakamo kakih 14 dni, potem se pa vrnemo. To je bil drugi skupni beg Kanalcov. Ob 10. uri se je cerkev zopet odprla in darovala se je sv. maša ob udeležbi približno 30 oseb.

Dne 25. maja ob 6. uri zvečer so razstrelili most čez Sočo pri Majdi. Kamenje je letelo po vsem Kanalu, da celo kilometer daleč. Kamenje je poškodovalo strehe,

Zavezniki so zaplenili velike množine topov vseh kalibrov in nepregledne množine vojnega blaga.

Neka avstrijska divizija je vzela jugozahodno od Tolmina sovražniku sama 70 topov.

Zbirališča zaveznikov je prekršilo dozaj 30.000 ujetnikov; našli smo približno 300 topov.

AVSTRILJSKO VEČERNO POROČILO.

Dunaj, 26. oktobra. Uradno: Uspeh na jugozahodu smo izpopolnjevali.

Število ujetnikov in plen se vsako uro množi.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 26. oktobra. Veliki glavni stan: Naše divizije so izbrile uspehe prebitja pri Bovcu in pri Tolminu, prodrle so čez Kobarid in Ročinj.

Čete severnega krila 2. italijanske armade smo, kolikor jih nismo ujeli, vrgli in beže.

Nemški in avstrijski polki, ki glede na delo tekmujejo med seboj, so v neustavljnem stremeljenju naprej dosegli stavljenim jim točke; vrgli so sovražnika iz močnih, zadaj ležečih postojank na višinah, ki jih je sovražnik poizkušal držati.

Italijani so pričeli pod našim pritiskom izpraznjevati tudi Banjško planoto.

Na več točkah se že na italijanskih tleh vojakujemo.

Število ujetnikov je poskočilo na nad 30.000 mož, 700 častnikov je med njimi, plen pa nad 300 topov, med njimi jih je veliko težkih. Jasno vreme je včeraj podpiralo bojevanje.

NEMŠKO VEČERNO POROČILO.

Berlin, 26. oktobra zvečer. Veliki glavni stan:

Naši zbori na italijanskem bojišču v bojih hitro napredujejo. Od ure do ure več ujetnikov in se množi plen.

Umikanje Italijanov.

Dunaj, 26. (K. u.) Vojni tiskovni stan: Italijani, ki so predvčerajšnjim v paniki pobegnili, so včeraj zopet zamenjali poizkušali v zadaj ležečih črtah z obrambo ustaviti naval zveznih čet. Skupno z nemškimi četami smo Italijanov iztrgali s pomočjo vremena, ki se je zjasnilo, tudi nadvladujoče višine druge in tretje črte, ki so tvorile v prejšnjih soških bitkah večinoma najprednejše bojne črte. Kobarid, v katerem so Italijani, ki so ga kot Caporetto mislili za vse večne čase utelesiti deželi Venetia Giulia, smo z našim prvim napadom, vzeli.

Bojna črta se razteza zdaj od prvega ovinka Soče pri Žagi čez Kobarid in Avče.

Na Banjški planoti, kjer so se, kakor tudi na južno od tam ležečem vrhu sv. Gabrijela, bili najbolj vroči boji na vseh bojiščih, naše čete v neprestanih bojih prodirajo proti višinam, ki jih ločijo od Soče.

Bolj južno od tam do morja se bijejo.

Med 30.000 ujetniki je veliko generalov in poveljnikov. Brigade Friuli, Genova, Aetna, Caldanise, Alessandria, Taro in Spezzia, dalje veliko polkov in alpskih bataljonov je uničenih in razkropljenih. Poleg 300 zaplenjenih topov se nahaja med našim plenom veliko strojnih pušk, metalcev min, drugega orožja, streliva, zalog in drugega bojnega blaga.

Drugi dan ofenzive.

Od nekega poveljstva med Tolminom in Bovcem poročajo vojni poročevalci:

Najnovejši dogodek drugega dne bitke povodom naše ofenzive na italijanskem bojišču je, ker so naše čete vzele z naskokom pobočje Kolovrat, ki nadvladuje dolino ob Soči od Tolmina do Kobarida; avstrijske in nemške čete so vzele to pobočje z ljutim napadom. S padcem teh višin smo se polastili važnega oporišča italijanske obrambe.

V težavnem ozemlju Krna in Vršiča so čete po zelo trudapolnih bojih v višinah do 2000 metrov vzele močno utrjene skalnate postojanke Italijanov. Ko so se ti boji še bili, so druga krđala ob zgornji Soči obšla sovražnika, ki je popustil vsak odpor, ko je videl, da je njegov hrbet ogrožen.

V snežnikih in ledenikih gora pri Bovcu in Rombonu so pokazale naše alpske čete svoj stari napadalni duh. Napad je vrvel tam večkrat čez snežna polja in ledene strmine. Sovražnik se je tudi tam moral umakniti; prepustil nam je veliko ujetnikov in topov.

Na Banjški planoti napreduje napad avstrijskih čet, podpira ga napredovanje zaveznikov na desnem bregu Soče. Sovražnika, ki beži čez Sočo, ostro zasledujejo.

Letalci, ki radi slabega vremena včeraj niso nastopali, so danes zelo živahno letali. Zračnih borb se je veliko razvilo; avstrijski in nemški letalci so sestrelili 13 sovražnih letal.

Ujetniki pripovedujejo, da so Italijani napad zaveznikov pričakovali, a besnost, s katero so ga izvedli, jih je presenetila. Proti demoralizaciji ni bilo nobene obrambe, pehota je s tako silo napadla, da Italijanov ni preostalo za obrambo nič časa. V ljutih bojih moža z možem so povsod podlegli.

Ob gornji Soči.

25. oktobra ob 8. uri jutraj poročajo iz vojnega tiskovnega stana:

Soška bitka mogočno napreduje. Soča je ob svojem gornjem teku že skoraj povsod prekoračena, in kraji, ki so se tekom vojne pogosto imenovali, osvojeni. Najsilnejši boji so se bili včeraj med koroško mejo in od vzhoda proti zahodu potekajočo gornjo Sočo. Na 2200 visokem Rombonu in v Bovški kotlini so stali avstrijski vojaki iz planinskih dežela nasproti laškim alpinom in bersaglierom; tu sta v prvi vrsti delovala bajonet in bodalce.

Zapadno od Krna in z bližnjega Vršiča izvedeni presenetljivo obsežni sunek proti zapadu, ki so ga izvršile avstro-ogrske in nemške bojne sile, stalno napreduje in se bližajo zavezniške čete dolini reke Nediza, po katere strugi je nekoč tekla Soča, preden jo je pri Robiču zasul usad in jo prisilil, da se je obrnila dalje proti vzhodu.

Od nekaterih mest danes dosežene črte je italijanska meja oddaljena le še malo kilometrov. V svojem nadaljnjem teku po beneški Furlaniji teče Nediza tudi skozi slikoviti in zgodovinski znameniti Čedad, ki ga je pokojni nadvojvoda Fran Ferdinand šestkrat obiskal — v strogem incognito seveda.

Plen: ujetnike, topove itd. bo mogoče še le v nekaj dneh prešteti, ker je ozemlje razkosano in dovažajo vedno nove ujetnike in drug vojni plen.

Boji na italijanskih tleh.

Dunaj, 25. oktobra. Pri umikanju Italijanov čez Sočo se pričakuje, da bodo iz-

gube Italijanov velike. Do zdaj je bila naša bojna črta od Bovca do Devina ob Jadranskem morju, zdaj se zahodno od Tolmina vojskujejo že na italijanskih tleh.

Odbiti italijanski protinapad na Banjški planoti.

Tolmin, 26. oktobra. (Z dovoljenjem vojnega tiskovnega stana.) Prva sovražna postojanka med Tolminom in Bovcem, dolga je 40 km, je naša. Ko je italijansko poveljstvo zapazilo, da so zato ogrožene njene postojanke na Banjški planoti, je zapovedalo, naj se planota izprazni. Italijani so danes jutraj južno od Tolmina, na severnem krilu planote, izvedli močan protinapad, da prikrijejo svoje umikanje. Na hrabrosti avstrijskih čet se je sovražni napad z velikimi izgubami zanj zrušil.

Naši uspehi proti Italiji — 40.000 Italijanov ujetih.

Dunaj, 26. oktobra. (K. u.) Vojni tiskovni stan: Osrednji velesili sta zopet izvedli skupen sunek. Zdaj gre proti Italiji. Nezmoteno v vseh nevarnostih, železno zvrzno v skupnih bitkah in zmagah minulosti, diči zdaj naše orožno bratstvo z Nemčijo, simbol edinosti in zvestobe v največji meri boj proti laškemu dednemu sovražniku. Dejstvo, ki so stotisočeri v monarhiji tako goreče želeli, se je uresničilo; pod železnimi udarci se majajo italijanske črte v severnem in v južnem delu soške bojne črte. Sunek se je komaj pričel, njegova sila trajno narašča! Kratka poročila o zmagah pri Bovcu, na Banjški planoti in pri Tolminu govore dovolj jasn jezik in pač najživejše dokazujejo proti vsakemu skepticizmu, kako mojstrsko znate izkoristiti zvezni vojni vodstvi ugodnosti notranje črte. Kljub številni premoči sporazuma si znati vsak čas varovati prostost nastopu in iniciative. Kar je presenetilo svet pri Dunaju, pri Donavi, na Erdeljskem: krepki in hrabri nastop privede do hitrega in popolnega uspeha, se zdaj ponavlja sijajno in zmagovito na jugozahodu monarhije. Velikonošnih naših začetnih uspehov se more šele presoditi pravilno, če si predočimo fiaske vseh naporov Italijanov, ki so jih izvedli v neprimerno ugodnejših okoliščinah. Od majnika 1915 je izbral Cadorna vso svojo umetnost, da bi bil prebil našo bojno črto med Tolminom in morjem. Proti drobci naših bojnih sil je sukcesivno nastopila cela italijanska milijonska armada na po priliki kratki bojni črti.

Podpirala so ga strašna tehnična pomočna sredstva, ki jih proizvaja le najmodernejša umetnost iznajditeljev; pomagali so mu Angleži in Francozi z najtežjimi topovi in s posebnim vsakovrstnim orožjem; v zraku je mrgolela armada letalcev; tako je bila »velesila« Italija enajsto soško bitko — Trstu in »neodrešenim bratom« na ljubo. S krvjo stotisočev svojih najboljših čet je Italija plačala v 2 in pol letni borbi tisto malo dežele, ki so je priborila, kar takorekč izgine. Danes, v tako kratkem času, ko so se pričele operacije, so naše in nemške čete prebile italijansko bojno črto na treh najbolj branjenih točkah.

Druga poročila napovedujejo že katastrofalni učinek na južne sovražne postojanke; vsako uro izginja, kar je imela Italija na dobrem našega ozemlja.

40.000 ujetnikov in 300 topov: jasna in zmagovita je ta govorica zveznega orožja, ki nam kmalu razglasi največji in najzaslužnejši triumf.

5000 topov odgovarja našemu ognju.

Zeneva, 26. oktobra. Petit Journal poroča iz Rima: Na italijanski fronti odgo-

varja več kot 5000 topov na sovražni ogenj. Obrambne akcije se udeležuje tudi 500 angleških in francoskih topov.

Cilj soške ofenzive.

Sofija, 26. oktobra. V tukajšnjih mednarodnih krogih se poudarja, da je vse ukrenjeno, da bo avstrijsko-nemški napad to pot dosegel odločilno zmago.

Italijanska poročila z bojišča.

Lugano, 26. (K. u.) Dozaj došli italijanski listi se pečajo le z ugibanji o moči koncentriranih avstrijskih in nemških čet. Sodijo, da je koncentriranih 5 do 22 divizij. Opisujejo pripravljeno streljanje; posebno opozarjajo na obsežnost bojišča in moč, dobo in na uporabo mnogih težkih krogelj, ki so napolnjene s posebno vrsto plinov. Na Italijane je posebno učinkoval sistematično dobro merjeni ogenj, ki je zadeval poveljstva, zaloge in druge važne zadaj ležeče točke. Pri nastopu topništva se je pokazalo sodelovanje nemških čet posebno, ker je nastopalo zelo veliko letal in pionirjev. Poročila posebno opozarjajo, da so italijanske čete mirne in zanesljive. Dež in sneg v soteskah med Bovcem in Tolminom, narasla Soča in Idrija so boje zelo otežkočili.

Italijani bili pripravljeni na ofenzivo.

Luzern, 26. oktobra. Današnji italijanski listi poročajo, da je bila italijanska javnost že dolgo pripravljena na avstrijsko ofenzivo. »Corriere d. Sera« trdi, da so osrednje sile zato napadle, ker so se bale, da ne bi Angleži in Francozi prišli na pomoč Italijanom.

Izjalovljeni načrti Cadorne.

Stockholm, 26. oktobra. Vojaški dopisnik lista »Aftenbladet« opisuje velike priprave Cadorne za dvanajsto soško bitko, ki se bo bila bolj v severni smeri; morebiti do Tolmina in Bovca. Ni pa nobene nade, da bi Cadorna z dvanajsto soško bitko več dosegel, kot je s prejšnjimi enajstimi bitkami.

V Italiji se boje vstaje.

Lugano, 26. oktobra. Iz Italije došli potniki poročajo, da so na italijansko fronto poslali močne oddelke angleških in francoskih čet, artiljerije, letal itd. V številnih italijanskih mestih so ententine čete; sodijo, da so pripravljene za slučaj vstaje.

Italijanske vesti pravijo, da sovražna artiljerija na Tirolskem zelo silno deluje.

Vtis ofenzive na Ruskem.

Kodanj, 26. oktobra. Vest o ofenzivi proti Italiji in prva poročila o italijanskih porazih so v Petrogradu v poznih večernih urah s posebnimi izdajami razglasili. Poročilo je napravilo silen, lahko bi rekli skoro uničujoč vtis. Splošno so mislili, da se bo sedaj pričela velika ofenziva Italijanov, krepko podpirana od entente, namesto nje je pa prišla silna ofenziva osrednjih s. l. Ruski listi skušajo pomiriti občinstvo in zagotavljajo, da se bodo Italijani kmalu postavili proti sovražniku in da bo ofenziva osrednjih velesil kmalu ustavljena. Rusko občinstvo in vojaški krogi pa niso tega mnenja in splošno sodijo, da je sedaj prišla ura obračuna osrednjih sil z Italijo in da bo sedaj Italija najbrž doživela usodo Rumunije.

Pariška sodba.

Zeneva, 26. oktobra. V Parizu pripišujejo Cadornov poraz temu, ker je italijanski glavni stan mislil, da se bo avstrijski napad pričel na tridentinski fronti.

a človeških žrtev začudo ni bilo, dasi ni prebivalstva nihče opozoril na nevarnost ter je prosto hodilo po ulicah. Čez porušeni most je bil Napoleon dvakrat potoval: l. 1805. in koncem l. 1816., ko se je vračal s svojo vojsko po Koroški cesti.

Laški gad se je jel med 24. in 28. majem polagoma plaziti po hosti iz Marjinega Celja nad Kanalom, kasneje pa po železniškem predoru proti Soči in Kanalu. Iz Kanala na desnem bregu Soče smo slišali ponoči večkrat jok. Italijani so začeli odpeljati inteligenco: duhovnike in učitelje, kasneje pa vse.

Dne 3. junija 1915, na Sv. R. T., so Italijani prvič pokazali svojo srčnost s topovi. Obstreljevati so začeli vojašnico v Kanalu, bivši grad rancoskih grofov Blacas. To se je potem ponavljalo dan na dan. Topove so imeli postavljene na Cerovem in Nekovi, desno ob Marjinem Celju. Spravili so jih tje kaj z lahkoto po lepi novi cesti, ki jo je bila pred petimi leti zgradila naša državna oblast iz Brd na Gorado mimo Kobališča in dalje ob grebenu čez Marjino Celje na Srednje. Slučaj je hotel, da so bili napravili to cesto na zapadni, namesto na vzhodni strani grebena. Tako so imeli Lahi za premikanje čet in topov najlepšo možnost. Radi te ceste je moral predsednik kanalskega cestnega odbora v Kalu, kjer se je naselil kot begunec, preslišati od ljudstva marsikakšno grožnjo, češ: Ti si kriv, da Italijan obstreljuje Kal, ti si bil od Italijanov podkupljen, da si jim cesto na-

pravil itd. Seveda je bil mož pri tem popolnoma nedolžen.

Dne 3. junija so se tudi naši topovi prvič oglasili. Žal, da so se zmotili v cilju in je po pomoči postala žrtev vila N. na desnem bregu Soče.

Dne 13. junija, na Antonovo nedeljo, je Italijan pokazal svojo brezbožno kulturo: jutraj ob 6. uri je začel obstreljevati cerkev, kjer se je ravno vršila služba božja. Položaj ljudstva v cerkvi si lahko vsak predstavlja. Zvonik je prejel 17 granat in je bilo pravo čudo, da se ni z zvonovi vred zrušil na cerkev. Človeških žrtev ni bilo. Pomota z italijanske strani je bila izključena, kajti s strmega hribovja nad Kanalom je mogel natanko videti vsako hišo in tudi opazovati, kam zadevajo njegove krogle. Kakor je Lah z desnega brega Soče pobral ljudstvu v najtežjih dneh vse duhovnike in jih odpeljal v Italijo, tako je hotel tudi na levem bregu podreti cerkve in preganiti duhovnike.

Navedenega dne je granata ubila na gradu 48letnega družinskega očeta posestnika M. K. Od tega dne dalje je Italijan postopal brezobzirno; ni prizanašal ne cerkvam, ne posameznim bišam, ne civilistom na polju pri delu. Več jih je bilo že zadetih s puško, tako n. pr. 74letni posestnik I. V., ki je nakladal seno.

Ob takih razmerah so se začeli tudi najsrčnejši skrivoma seliti. Končno je izdala vojaška oblast ukaz, da se mora ljudstvo do 20. avgusta 1915 izseliti. Teža dne

smo se zbrali ostali — bilo nas je 20 veččinoma starih mož — okrog gospoda dekanja, ki je pokoren ukaz svojega škofa kot zvest pastir svoje črede vstrajal do zadnjega. Odšli smo po strmi poti proti Vrhju, Banjšicam itd. To je bil tretji in zadnji skupni beg Kanalcov, in to vsled ukaza.

Se danes mi je neumljivo, zakaj niso poklicane oblasti vsaj prebivalstva ob Soči takoj ob napovedi italijanske vojne iselele? Marsikdo bi bil v tem slučaju rešil svoje imetje, tako smo pa vsi vse izgubili. Berači bomo po vojni, ako nas država zapusti. Koliko je bilo brez potrebe ranjenih, koliko ubitih, bomo zvedeli še-le po vojni.

Pisec teh vrstic je ostal na Banjšicah od 20. avgusta 1915 do 31. oktobra 1916, in sicer v vasi Podlešče, kjer so se bili zadnjič srditi boji za prehod v Čepovan in naprej. Tudi tu ni bilo varno pred italijanskimi granatami. Prva žrtev je postal stari cerkvenik banjske cerkve sv. Duha na Trušnjem; ubila ga je granata. Lah je tedaj poizkušal svoje topove za 11. ofenzivo. Dasi se vidi Banjška planota z beneškega Slemenca, kjer ima Lah svoje topove, kakor na mizi, vendar je sovražnik do 11. ofenzive Banjšicam prizanašal. Hotel je menda naše vojno vodstvo vspavati. Pa zvijača mu ni pomagala. Banjšice niso postale zanj pot v Ljubljano, marveč grobišče italijanske armade.

Banjšica ali banjska planota ima, kakor že mimogrede omenjeno, veliko sličnosti z okolico Novega mesta. Seve reke

nima nobene, pač pa mala jezerca — morská očesa. Stari ljudje pripovedujejo, da bi bile tudi Banjšice nekaj skor reko do bile. Kopali so namreč kapnico. V globini nekaj metrov pa začne siloma bruhati voda ven. Ljudje v strahu, da bo voda polje preplavila, so vodo zajezili ter kapnico zopet zasuli. Odtod tudi na Banjšicah razširjena govorica, da se pod Banjško planoto nahaja velikansko jezero s čudovitimi ribami. — Tu na Banjšicah sem imel priliko uživati gostoljubnost domačega gospodarstva kurata ter občudovati njegovo delavnost. Že lastna duhovnja Banjšice, 1000 duš, ga je v teh razmerah dovolj zaposlovala; a poleg tega je moral oskrbovati tudi Kanalski Vrh, ker je bilo oskrbovanje iz Kanala nemogoče. Ko je pa Italijan dne 22. novembra 1915 z granato iz zrakoplova ubil kurata v Batah, č. g. Al. Čubeja, je moral oskrbovati tudi omenjeno, do Sv. Gore raztrešeno duhovnijo Bate s 1126 verniki, in to v vedni smrtni nevarnosti. To je križ potrpežljivosti Enajsta laška ofenziva je tudi njega poglala z ljudstvom vred neznano kam.

Do 31. oktobra 1916 sem bival na Banjšicah, a zaradi starosti, štejem nad 80 let, in Banjški zimski zrak je preoster zame, sem omenjenega dne Banjšice zapustil ter se naselil v Kandiji na Dolenjskem. Star sem, dobrega ne pričakujem več na svetu. Vse sem izgubil, vse mi je uničeno. Učakal bi zelo rad dan, ko bo narod »svele sebičnosti« kaznovan za svoj pohlep.

Poročilo o avstrijsko-nemškem napadu je zelo pomisleka vredno za celotno italijansko stališče.

Italijani izpraznili Banjško planoto.

Italijansko uradno poročilo.

26. oktobra. Sovražna ofenziva proti levemu krilu naših čet na julijskem pozorišču je trajala ponoči od 24. na 25. oktobra in včeraj z najskrajnejšo besnostjo; podpirale so jo mogočne sovražne množice. Od Jalovca do zahodno od Avč smo morali našo najprednejšo črto umakniti.

V zvezi s tem umikanjem smo morali tudi Banjško planoto izprazniti.

Vzhodno od Gorice in na Krasu se položaj ni izpremenil.

Naši letalci so sestrelili včeraj 10 sovražnih letal, oziroma so jih prisilili, da so se morali izkrcati.

Kako so se Italijani umikali s severne Banjške planote.

Vojni poročevalci so poročali dne 25. t. m.: Italijani so povzeli danes jutraj z močnimi silami razbremenilno akcijo južno od Tolmina; njih nastop se je popolnoma izjalovil. Cadorna je nameraval izvesti z močnimi silami protisunek, da bi zadržal naše čete, ki so se med Tolminom in Bovcem uspešno borile. V tem ozemlju so zbrali veliko čet in napadli, a Avstrijci so odbili sovražnika, med to ponosno razbremenilno akcijo je sovražnik izvedel umikanje z Banjške planote, mestoma je v neredu bežal. Italijani so izpraznili severni del Banjške planote, deloma so popustili, kar so pridobili na prostoru v 11. soški bitki. Sovražne izgube so bile velike.

Med Bovcem in Tolminom so danes vse prve sovražne postojanke v rokah naših napadalnih čet. Na celi 40 kilometrov dolgi bojni črti so znatno napredovale naše čete od svojih nastopnih točk in so deloma že na desnem bregu Soče, kjer se vojskujejo.

Med včeraj do večera privedenimi ujetniki — nad 5000 mož, 150 častnikov med njimi — se nahaja tudi višji štab, ki ni mogel pravočasno uiti.

Ob krasnem vremenu so tudi drugi dan napadalne bitke zasledovalni boji izredno ugodno napredovali.

Kaj poreče italijansko ljudstvo?

Kaj poreče italijansko ljudstvo, kadar izve za cel obseg nesreče, ki je zadela italijansko vojsko, to je vprašanje, ki sedaj beli glave italijanskim državljanom, a je vsekakor važno tudi za nas. Mogoče je le dvojje: Ali se izkaže vpliv entente kot dovolj močan, da prenese tudi take udarce in bo Italija šla po sedanji poti naprej, ali pa bo ljudstvo neizprosno zahtevalo m.r. Za enkrat se italijanska vlada trudi, pomiriti ljudstvo s poročili, da je vrhovno poveljstvo vse potrebno preskrbelo in da ni nevarnosti za deželo. Toda koliko vere bodo našla ta zadržila spricho dejstva, da so Italijani na mah izgubili vse svoje postojanke, ki so jih imeli že ves čas v rokah in so jih gotovo utrdili in zavarovali z vsemi tehničnimi sredstvi in pripomočki, je drugo vprašanje.

»Corriere della Sera« poroča iz italijanskega glavnega stana: Zaradi začetnega uspeha sovražnikov se Italiji ni treba vznemirjati. Tudi okolnost, da se je vsled velike porabe streliva v 11. soški bitki italijanska artiljerija oslabilila, ni vznemirljiva. Skrb vzbuja le to, da se enotna fronta zaveznikov v Italiji še ni uresničila in da bi utegnili gotovi uspehi sovražnika slabo vplivati na italijanski proletarij.

Mirovno gibanje v Italiji.

Stockholm, 26. oktobra. Odposlanec ruskega svojeta Goldenberg poroča o vtiisih svojega potovanja v Italijo. Kamorkoli je prišel, povsod je opazil krepko mirovno gibanje. Posebno v Florencia se mirovno gibanje zelo pojavlja. Ko so se zastopniki ruskega svojeta pripeljali na kolodvor, jih je pozdravila ogromna množica prebivalstva. Vse navskrize so grovili: »Dol z vojsko!« Z različnih mest so klical: »Govorili ljudstvu. Nihče jih ni oviral.

Boj med pristaši in nasprotniki vojske v Italiji.

Lugano, 26. oktobra. »Corriere della Sera« piše: Vedno bolj se kaže, da se bliža odločba med nevtalisti in vojnimi pristaši. Intervencionisti so resno dolžni, da strnejo svoje vrste in se izognejo vsakemu presenečenju. Napad proti Cadorni z geslom: vojaška diktatura, je naperjen pred vsem proti vojski. »Giornale d'Italia« piše: Nevarno bi ne bilo, če bi bil kabinet poražen (Je že. Op. ur.), marveč nevarno je, ker se slabi dosedanja vojna politika. Če se odstranijo možje, ki jamčijo za energično vojno politiko, bi to le sovražniku koristilo in pa miru, za katerega se poteguje. Tudi »Tribuna« se boji politične krize. List pravi, da pridejo v poštev pri sestavi nove vlade Nitti in Facta; Sonnino in Orlando bi ostala. »Perseveranza« pravi: Sonnino ni mogoče nadomestiti, a dvomljivo je, če bi hotel v novi vladi ostati.

Kriza Bosellijevega kabineta.

Rim, 25. (K. u.) Zbornica je po Sonninom govoru zavrгла sledeči predlog vlade: Zbornica pritrjuje izvajanjem vlade. Proti predlogu je glasovalo 314, zanj 96 poslancev. Z 241. proti 36. glasovom so dovolili vladi le dvamesečni začasni poročun.

Boselli bo danes izjavil, da odstopi.

Soči.

Reci mi, rijeko opjevana, što šapču tvoje tihe vode kad cjelunu vale Jadranske ve za vedrih, zvezdanih noči? ...

Reci mi, Sočo, kaži, čutiš li onu krv, što rumeni srebro tvojih valov, čuješ li one vapaje, što podušuju šum tvojih virova, žubor tvojih struja? ...

Sočo! Ja čujem glas tvojih voda, razumim marmor tvojih valov: ...

Ti plačeš Sočo! Tvoja voda su suze... Iz tvojih dubina zamijevam plač crnih udovica, jecaj ostavljene ljube, cvijel sirotne nejačadi... ...

Tisućama padoše junački tvoji branitelji, tisućama dično umriješe po krševitim tvojim obalama, a ti plačeš i tužiš za njima s njihovim dragima, što ih svakom zorom i večeri uzaman očekivahu daleko na rodnom domu... radošću i zebnjom u srcu... ...

Ne plači Sočo! Ne tuži krvava rijeko! Pjevaj hrabrost, junaštva i tvrdu vjeru vojnika, ponesi njihovu slavu širokom, slobodnom moru... ...

Ne plači Sočo! Aheron ti si i Kocit Talijanu... Grozote obiju rijeka crnoga, pustoga Hada u sebi strašne ti kriješ: Čemer i bol i led i tmine beznadnog Carstva. Ne tuži, Sočo!... U magli što prati tvoj tijek, zasićena zadahom krvi, kobni mrmore glasovi: »Lasciate ogni speranza!«

Pustite svaku nadu vi vajni potomci Rima, jasnici bijedni i slijepi, žrtvovani bljedoj smrti... ...

»Sočo! Ti krvava rijeko slave! Ne plači! Ne tuži! Pobjede radja se dan! Junaštva pjevaj i hrabrost i tvrdu vjeru vojnika, ponesi njihovu slavu širokom, slobodnom moru... ...

Nadporučnik Dr. Kumičić.

Junaška slovenska mati.

Vojni kurat 17. pešpolka, č. g. Ludovik Šavelj, nam piše:

Dne 24. avgusta 1917 je padel na tirolskem bojišču pri našem kranjskem pešpolku »Cesarjevič« Feliks Rail, doma iz Tržiča na Gorenjskem. Pri nekem patrolijem pohodu na Monte Lucco ga je bila zadela sovražna krogla.

Kot vojni kurat 17. pp. obvestim njegovo mater o junaški, a vsekako prezgodnji smrti njenega ljubljene sina Feliksa; nakar mi ona z dnem 25. septembra 1917 takole odgovori: »Iskrena zahvala za poročilo o smrti mojega ljubega sina. Udala sem se v voljo božjo in sem ponosna, da je tudi moj sin eden tistih, ki so pri našem slavnem domačem pešpolku žrtvovali življenje za dom in za cesarja. Ako bo enkrat zaželen mir, pohitim na kraj, kjer moj sin spi večno spanje, da ga obiščem itd.«

Skoro nisem verjel svojim očem. To je odgovor, ki ga po treh letih vojske ne bi pričakoval; odgovor vreden slovenske matere. Slovenci! Dokler imamo take fante in tako junaške slovenske matere, se nam ni bati prihodnosti, nam ni treba obupavati nad bodočnostjo in če bi nas zadeli še tako težki udarci. — Narod, ki ima tako močne in požrtvovalne, narodoljubne žene ne zasluži samo boljše bodočnosti, ki mu jo drugi (sovražniki) odreka, marveč jo tudi bode, jo mora doseči.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 26. oktobra. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Rupreta Bavarskega.

Na celi bojni črti v Flandriji je bil topniški boj včeraj in tekmo noči živahen. Posebno silovit ožen je bil od gozda Houthulster do Hollebecke; tam je narasel jutraj do bobnečega ognja. Ponočni delni napadi Francozov in Angležev so se izjalovili povsod pred našimi črtami. Po dosedaj došli poročilih so sledili, ko se je zdani, na večih mestih bojne črte sovražni napadi.

Bojna skupina nemškega cesarjeviča.

Po močnem obstreljevanju so vpadli Francozi s severnih slemen Chemin des Dames v Ailette.

Njih napad je trčil na naše prednje čete, ki smo jih v minuli noči zbrali na južnem robu gozda Pinon, katere smo umaknili na severni breg prekopa Oise-Aisne. Pri tem se pa ni posrečilo vzdigniti topniški material iz v zadnjih dneh razstreljenega gozda Pinon popolnoma rešiti.

Na ostalih mestih bojišč smo po uspešni obrambi sovražnega sunka umaknili naše črte po načrtu za prekop pri in južno od Chavignona.

Sovražnik je pozneje večkrat poizkušal prekorčiti nižino pri prekoku, a so ga naše čete v boju vrgle.

Na vzhodnem bregu Moze so naskočili dolnje saški bataljoni v nad 1200 m široki bojni črti francoske postojanke v gozdu Chaume, premagali posadke in privleli nazaj ujetnike.

Več sovražnih protinapadov, s katerimi so hoteli zopet pridobiti svoje jarke, se je krvavo zrušilo.

Pri drugih armadah je prišlo v viharju in dežju do številnih bojev poizvedovalnih oddelkov.

NEMŠKO VEČERNO POROČILO.

Berlin, 26. oktobra zvečer. Veliki glavni stan:

Na vzhodu nič važnega.

NEMŠKO VEČERNO POROČILO.

Berlin, 26. oktobra zvečer. Veliki glavni stan:

Današnji boji na Flandrskem so se razvili v veliko bitko. Krvavo so se v našem obrambnem odseku zrušili nočni napadi Francozov in Angležev od Bixchote do železnice Roulers - Ypern in na obeh straneh ceste Menin - Ypern, dasi je sovražnik večkrat naskočil.

Francosko uradno poročilo.

24. oktobra popoldne. Naše čete se utrjujejo na osvojenem ozemlju. Število doslej preštetih ujetnikov se je zvišalo na 8000 mož, med njimi 160 častnikov, ki pripadajo osim različnim divizijam. Štab treh polkov, vstevši tri polkovnike, je med ujetniki.

24. oktobra ob 11. zvečer. Število ujetnikov prekaša 8000. Zaplenili smo, kolikor je doslej znano, 70 topov, 30 metalcev min in 80 strojnih pušk.

Francoska zbornica.

Pariz, 26. oktobra. (K. u.) V zbornici je Barthou govoril o zunanji politiki Francoske in je najprej povdaril posebno dolžnost, da se utrdi edinstvo Francoske z zavezniki, ki so z Rusijo preživeli težke preizkušnje. Zavrnil je podtikanje, da on novi ruski armadi ne zaupa toliko kot je carjevi. Nihče ne govori o tem, da bi Rusijo pustili na cedilu. Soglašamo v tem, da ohranimo zaupanje na Rusijo. Minister je izjavil, da Francoska nikdar ni imela več vzroka za popolno zaupanje v zmagu, pri čemur je opozarjal na vstop Amerike v boj.

Glede vojnih ciljev je minister odločno za vrnitev Alzacije-Lorene domovini in povrnitev škode. Glede Alzacije-Lorene ne more Francoska dati Nemčiji nobenih zagotovil. Dokler bo francoska pest mogla držati puško, bomo branili nedotakljivost od naših narodov podedovanega ozemlja.

Ministrski predsednik Painleve je izjavil, da gre trenutno za vrnitev Alzacije-Lorene Francoski. Za to se moramo boriti in zmagati.

Zbornica je z 288 proti 137 glasovom izrazila vladi zaupanje.

Iz državnega zbora.

SEJA ZBORNICE.

Dunaj, 26. oktobra.

Začetkom seje se je predsednik spominjal umrlega poslanca Olesnickega.

Imunitetnemu odseku se podaljša rok za poročilo o predlogu glede ugasnitve mandatov za nadaljne tri tedne.

Deželnoobrambni minister Czapp je odgovarjal na nujno vprašanje grofa Lasockeja glede pomanjkljive ali protipostavne izpeljave zakona, o novi ureditvi podpor. Czapp je dejal, da je v nekaterih upravnih ozemljih okrajne komisije sploh še niso sestavile. Minister je priznal predjemno izplačilo podpore tudi tedaj, če gre za nadaljevanje izplačila podpor vdovam in sirotam padlih ali umrlih vojakov in je prošil, naj se mu sporoče slučaj, kjer se je staršem, ki so z vpoklicanimi živeli v skupnem gospodarstvu, odklonila popolna podpora.

Nato je poslanec Hofmann v. Wellenhot poročal v imenu obrtnega odseka o cesarski naredbi z dne 7. decembra 1915 glede izpremembe nekaterih določil za olajšanje nastopa in nadaljevanja obrti. Poročevalec je izvajal, da gre v tem zakonu v prvi vrsti za to, da se čas vojaške službe vračuni kot pripravljaln ali uporabni čas za obrt. Povdarjal je potrebo, da se obrtnikom da prilika za izobrazbo v njihovih strokah in da se invalidne šole dajo na obrtnopravno podlago.

Govorili so še poslanci Glöckner ter Kraus in Halban.

Ko je bil sprejet predlog glede repatiziranja beguncev, se je razprava prekinila.

Prihodnja seja v torek, dne 6. novembra.

× × ×

Dunaj, 26. oktobra.

Grof Czernin — Nemci in proračunski odsek.

Proračunski odsek je danes zopet razpravljal o znanem predlogu nemškega nacionalca Krafta, naj pride zunanji minister grof Czernin pred forum proračunskega odseka ter tu poda svoje poročilo. Za ta predlog so se, kakor smo že poročali, zavzeli Jugoslovani s posebno vneto in izzvali v odseku velike razprave. Vladi pa je bilo to silno neljubo, posebno z ozirom na vsemogočno ogrsko polovico. Vdrževalci in redniki bolehavega dualizma se namreč zavedajo, da bi taki nastopi utegnili škodovati neoblegnemu otroku. Nemški nacionalci so se tega ustrašili in Kraft je v današnji seji umaknil svoj predlog. To počenjanje nemških nacionalcev je naravnost že otročje. Ta njih igra kaže popolno propalost sistema, ki se ga sramujejo, a ga vendar rabijo, ker so sicer ob vso moč. Značilno pa je tudi, da se je zastopnik laške socialne demokracije Pittoni izjavil proti vsaki demonstraciji proti dualizmu; priporočal pa je, naj grof Czernin povabi poslance na privaten razgovorček. Kako stališče bodo naši poslanci zavzeli napram temu, ne vem. Jugoslovanski poslanec je napravil sledeči dovtip: Najboljše je, če se snidemo s Czerninom v restavraciji državnega zbora. Tako bo ustrezno onim, ki zahtevajo, da pride Czernin v parlament, onim, ki se hočejo le privatno z njim razgovarjati in onim, ki bi radi le jedli in pili. Boljše ni mogoče oskrbniti teh tako topo mislečih vladnih ljudi.

Podajam poročilo iz proračunskega odseka: Poslanec Kraft je umaknil svoj gori omenjeni predlog in to utemeljeval tako-le: Vsled mojega predloga bo zunanji minister stopil v dogovor s poslanci, da poda zaželjena pojasnila o zunanjih zadevah. S tem je dosežen v bistvu namen, ki sem ga nameraval. Ker pa doslej še niso odstranjeni državnopravni pomisleki, ki obstojajo proti temu, da bi skupni ministri prišli v avstrijski državni zbor, jaz pa nimam namena, da bi v sedanjem trenutku delal težko čelo, ker poleg tega žele (Slovani seveda), da bi moj predlog dobil smer, ki se ne krije z našimi (nemško-nacionalnimi) strankarsko političnimi cilji, sem primoran svoj predlog umakniti.

Dr. Korošec izjavlja, da poslanec Kraft ni zadosti označil stališča zunanjega ministra grofa Czernina napram temu vprašanju. Iz njegovih izjav ni jasno, na kak način naj odsek dobi priliko, da posluša grofa Czernina. Gre za zunanjo obliko takega razgovora, namreč, ali naj bi poslanci ministra smeli le poslušati ali pa bodo mogli poseči v debato in mu odgovarjati ter povedati svoje mnenje. Le če je zagotovljena ta možnost, se moremo zadovoljiti s sestankom z grofom Czerninom. Vsled tega sprejema Kraftov predlog za svoj ter predlaga, naj se povabi poleg grofa Czernina še baron Burian.

Poslanec Stanek se v imenu Čehov pridruži predlogu dr. Korošca.

Nemški poslanec Heilingner, ki je zadnjič zagovarjal Kraftov predlog, se danes izjavlja proti temu, da bi grof Czernin prišel v odsek.

Nemški nacionalci dr. Stölzl obžaluje, da je bil ta predlog sploh stavljen. »Bog obvaruj, da bi se minister odzval valbilu« — je dejal ta gospod v strahu za dualizem.

S tem bi grof Czernin sam prelomil že obstoječe forme, brez katerih urejena država ne more obstajati. Če grof Czernin hoče govoriti kje drugje, je to njegova pravica, a priti tu sem, mu je danes zabranjeno. Stölzl nato še govori, kakšna je nevarnost za parlament, če se poniža v konvent. V nobenem parlamentu celega sveta ne smejo tako govoriti o vojski kot tu, da se mora večina poslancev sramovati.

Dr. Zenker (svobodomislec), ki je bil hud sovražnik dualizma, je sedaj tudi poln pomislekov.

Istotako Pittoni. — Seja se je nato prekinila.

Ministrski predsednik Seidler je izjavil načelniku proračunskega odseka, dr. Sylvestru, da mu je grof Czernin že tedaj, ko je Kraft stavljal svoj predlog, izjavil, da je pripravljen v primerni obliki poročati članom avstrijskega državnega zbora o zunanjem položaju. Czernina sedaj ni na Dunaju. Toda kakor hitro bo Czernin prišel na Dunaj, bo Seidler poročal dr. Sylvestru o obliki, kraju in času takega sestanka.

Baje namerava Czernin povabiti na razgovor načelnike zborničnih strank, predsedstva obeh zbornic in vodilne članke gosposke zbornice.

Stvar se tedaj razvija. Če že ob takim vprašanju poliva Nemce in vlado kurja polt, kaj neki morajo občutiti šele ob misli na naše slovenske deklaracije. Zgodovina pa pojde svojo pot. Jugoslovanski poslanci in za njimi ves jugoslovanski na-

rod — skazimo se vredni velikega momenta! Nas ni strah! Izgubiti nimamo ničesar!

Vojaške rekvizicije na Štajerskem.

Poslanec dr. Korošec je vložil na domobranskega in prehranjevalnega ministra vprašanje glede vojaških rekvizicij. Prehranjevalno ministrstvo je naprosilo domobransko, naj da na razpolago vojaštvo za rekvizicijo žita, sočivja, krompirja, sene in slame, ki se bo vršila do januarja leta 1918 na Štajerskem in po nekaterih drugih deželah, katere dolže, da ne vrše dolžnosti. Prehranjevalno ministrstvo je to ukinilo za Štajersko na podlagi poročila cesarskega namestnika Claryja, ki je vsled tega odgovoren za prisilne vojaške rekvizicije na Štajerskem. Dr. Korošec in tovariši so odločno protestirali proti tem korakom obeh ministrstev ter zahtevajo, naj se najprej dožene resničnost Claryjevih navedb.

Poslanec dr. Verstovšek je interpeliral radi denarnega poslovanja pri štajerski nakupovalnici c. kr. namestništva v Gradcu in radi nevarnih spekulacij pri nakupih raznih živil. Interpelacija posebno opozarja na izgubo pri nakupu buč v znesku 960.000 kron, nadalje radi poverjenja pol milijona kron po židu Kondoru. Zahteva strogo preiskavo, ker je nakupovalnica pri Ländlerbanki že napravila dolga v znesku 16 milijonov kron. Banka rada ustreže s kreditom, ker določa statut točke 12, da krije primanjkljaj državne uprava.

Poslanca dr. Verstovšek in Hladnik sta vložila interpelacijo na domobranskega ministra, naj uredi vprašanje glede dopustov črnovojnikov. Mnogo kmetov dobiva celo po ministrstvu dopust, toda komandanti jih ne odpuste. Odločno zahtevata, naj minister komandantom ukaže, naj črnovojnikov ne prikrašujejo pri dovoljenih dopustih.

Poslanec dr. Verstovšek je dalje zahteval, naj se za Štajersko nakaže za živinorejo večja množina otrobov. Interpeliral je tudi notranjega ministra radi nerešenih nujnih zadev pri političnih uradih, ki tečejo že od leta 1913 in še do danes niso rešene.

Naučni odsek

je v današnji seji razpravljala razna vprašanja glede šolstva. Posl. dr. Verstovšek in prof. Spinič sta zahtevala z vsoto odločnosti, da mora naučni odsek kot tak poklicati naučnega ministra k seji, v kateri se bo razpravljalo o žalostnih razmerah šolstva v Avstriji med vojsko, češ, da se naučno ministrstvo popolnoma nič ne briga za najvažnejše šolske zadeve, da kliče vse učitelje k vojakom, da ne rešuje šolskih poslopj, ki so jih zasedle vojaške oblasti, da sploh pusti, da se šolstvo vsestransko zanemarija, kar je za vzgojo otrok in mladine v veliko škodo.

Protivinskemu davku.

Dne 26. t. m. se je vršila seja vinorejcev, v kateri so bili posebno dobro zastopani člani Jugoslovanskega kluba, ki so že vsestransko na delu pri drugih strankah, da preprečijo vinski davek, kakor ga namerava uvesti država.

Davek na vino.

Vladni načrt zakona o davku na vino in sadijcevec je naletel med kmečkimi poslanci na močan odpor. Splošno se povdarja, da bi bil zakon, ako bi ga zbornica sprejela v tej obliki, katastrofa za naše vinogradništvo, ki se je v zadnjem času nekoliko opomoglo od prejšnjih slabih let. Najbolj nesrečna so določila o nadzorovanju kleti po finančnih organih in o pretiranih kaznih za tiste, ki bi ne naznanili pridelovanja. Finančni minister ni vpošteval, da je vinska cena samo trenutno tako visoka, da pa bo, ko pride mir, brez dvoma zopet padla, zlasti še, ako se pojavi tuja konkurenca. Načrt zakona tudi ne razlikuje med posameznimi vinskimi kvaliteta, tako da bi bilo naše najlažje vino ravno tako visoko obdavčeno kakor vino, ki se prodaja v buteljkah. Sploh je pa temeljno načelo, na katerem sloni zakon, popolnoma zagrešeno. Malega vinogradnika ali pridelovalca sadijevca vendar ne moremo postaviti v eno vrsto s tovarnarjem, ki izdeluje pivo, sladkor ali špirit. Za bodočnost bi bila nevarnost, ako bi sedaj obveljalo to načelo, jako velika, da poseže finančni minister še po drugih kmečkih pridelkih in jim naloži produkcijski davek, kakor na žito (moko), krompir itd.

Odsek za vinstvo se je bavil s temi pomisleki in je sprejel soglasno troje predlogov poslanca Jarca. V prvem zahteva, naj se povabi k prihodnji seji poljedelski minister, ker se čuje, da kmetijsko ministrstvo ničesar ne ve o tem zakonu. Od finančnega odseka se naj dalje zahteva, da zasliši mnenje odseka za vinstvo, predno sklepa o zakonu. Konečno se naj zaslisi o vplivu zakona na vinogradništvo izvedenci. Finančni odsek je ugotovil tej želji in zadeva se je s tem začasno zavlekla. Med tem so se pa na povabilo nižjeavstrijskega dež. odbornika poslanca Mayerja zbrali poslanci vinorodskih krajev k

posvetovanju, na katerem so se soglasno izrekli proti takemu vinskemu zakonu, ker bi pomenil naravnost uničenje vinogradništva. Na sredlog poslanca Jarca se je izvolila deputacija, ki pojde k ministrskemu predsedniku, k kmetijskemu in finančnemu ministru, da posreduje v tej zadevi. Izmed naših poslancev so izvoljeni v deputacijo: Roškar, Jarc, dr. Pogačnik, Spinič in Dulibič.

Vpoklic nesposobnih.

Dunaj, 26. oktobra. (K. u.) V današnji seji brambnega odseka je minister za deželno brambo fml. Czapp izjavil: Razprava v zadnji seji brambnega odseka je pokazala, da se je odredba glede vpoklica pri prebiranju nesposobnih za črnovojniško službo brez orožja čisto napačno umela. V izdanih navodilih je izrečno odrejeno, da se osebe, ki imajo takozvane B-napake, pa tudi tiste s C-napakami, ki za trajno preprečujo delazmožnost, ne smejo upoklicati. Poleg tega bodo vsi vpoklicani še enkrat komisijončno preiskani. Popolnoma napačno je tudi mnenje, da se je mislilo na vpoklic vseh, ki so bili pri prebiranju spoznani za nesposobne. Taka odredba je že zato nemogoča, ker so ti edini moški delavci, ki so v zaledju še na razpolago splošnemu gospodarstvu.

Dnevne novice.

Deželna konferenca moravskih Orlov se vrši jutri, v nedeljo, dne 28. t. m. v Brnu. Razpravljali bodo o naslednjih točkah: Orel in vojna. — Naloge Orla po vojni. — Kaj je treba Orlu pripraviti. — Češko sokolstvo se je pričelo gibati, menda češki orli ob tem novem sokolskem gibanju ne spe.

Duhovniške vesti. Sprejeti so bili: v Avgustinej na Dunaju g. Ciril Potočnik, kaplan na Trati; v Canisianu v Inomostu g. Franc Jaklič, kaplan v Sostrem; v Collegium Germanicum-Hungaricum (sedaj v Inomostu) v drugi letnik g. Jožef Turk, modroslovec, roj. v Vrdu pri Stopičah.

Odobr. Kmetijske zveze za kamniško dekanijo, zbran v seji dne 24. oktobra t. l. v Kamniku v navzočnosti podpisanih odbornikov, je soglasno sklenil, da se v zadevi začasnega zastopstva kamniškega po dr. Krekovi smrti izpraznjenega okraja obrne do Jugoslovanskega kluba, naj on določi, kdo ima zastopati interese našega okraja. Po misli odbora bi bila za to najspodobnejša gospoda dr. Lovro Pogačnik kot zvest učenec in prijatelj blagopokojnega dr. Kreka in dr. Benkovič kot kamniški rojak. In v dr. Krekovem narodnem in ljudskem duhu hočemo — to lahko izjavljamo v imenu ogromne večine ljudstva — naj se vodi dalje naša politika. Ves slovenski svet, da vse slovanstvo v Avstriji je ob dr. Krekovi smrti sijajno manifestiralo, da je bila dr. Krekova politična smer prava. Kmečka zveza bo zastavila ves svoj vpliv, da se bo naša politika nadaljevala v duhu nepozabnega nam dr. Kreka. Sveto zapuščino Krekovo bomo zvesto čuvali nasproti vsakomur. — Franc Borc, tajnik zapisnika. Pirnat Anton, Valentin Benkovič, I. Štrcin, Franc Gams, župan, Karel Prelesnik.

Odlikovanja. Viteški križ Franc Josipovega reda z vojno dekoracijo je dobil vojni kurat epidemične bolnice št. 9 Franc Zagoršak. — Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo in z meči sta dobila stotnik 11. gor. top. p. Gvido Ipavc in nadporočnik 53. pp. dr. jur. Martin Malnerič. — Ponovno Najvišje pohvalno priznanje z meči je dobil stotnik 2. bos. herc. p. Miroslav Martinčič. — Najvišje pohvalno priznanje z meči so dobili: poročnik 70. pp. Franc Odlazek, poročnik 87. pp. Franc Ferenčak in Rudolf Pečauer. — Zlat zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje in z meči je dobil nadporočnik avditor dr. jur. Ivan Tertnik.

Povišanje. G. major Anton Sprentz, štacijski poveljnik in vodja cenzurnega urada v Novem mestu, je povišan v podpolkovnika.

— »Cerkveni Glasbenik«, ki bi bil imel iziti v trojni številki (za julij, avgust in september) že pred enim mesecem, se je žal zopet zakasnil. Vzrok: glasbena priloga, ki se letos tiska na Dunaju in katere tudi sedaj ni pravočasno došla. Cenjeni naročniki naj blagovolijo še nekoliko potrpeti. Upamo, da priloga vendarle v kratkem dospe. Upravništvo.

— V vojno službo je poklican č. g. J. Gnidovec, kaplan v Ribnici.

— Poročil se je danes g. Mr. Ph. Bela pl. Csonka, doma iz Czmkote z gđ. Jožico Gilly iz Višnje gore.

— Smrtina kosa. Dne 23. oktobra je umrla gđ. Doroteja Lepič v cvetni dobi 21. let hčerka strugarja g. Franc Lepiča v Novem mestu. — Nagloma umrla je v Novem mestu g. Jera Slačak, posestnikova vdova, stara 85 let. Večna luč naj ji svetli! — Umrl je v Gradcu nagle smrti v neki bolnici vsled hude živčne bolezni g. dr. Peter Grassl, bivši c. kr. okrajni komisar v Novem mestu.

— Padel je na italijanskem bojišču od granate zadet spoštovani častilec Marijine družbe g. Alojz Kováč iz Predoslja pri Kranju. Bodi mu tuja zemlja lahka!

— Padel je na tirolskem bojišču na gori Campigoletu sin g. Blaža Lotriča, posestnika in lesnega trgovca, Ivan Lotrič v starosti 20 let. Vrlemu in blagemu junaku hranimo blag spomin. Spoštovani rodbini pa naše sožalje.

V Boğu zaspala je dne 21. oktobra zjutraj ob 3. uri v samostanu ubogih šolskih sester d. N. D. v Šmihelu častita sestra M. Benedikta Zega, učiteljica meščanske šole, stara 35 let, po daljšem bolehanju.

Časno svetinjo za 40letno zvesto službovanje je prejel davčni eksekutor g. J. Schweiger v Novem mestu.

— Promoviran je bil na graški univerzi č. g. Jožef Jeraj, kaplan v zaicu, za doktorja bogoslovja.

— Oslepeli vojaki dobe z odlokom vojnega ministrstva lahko zlato hrabrostno svetinjo.

— Grozna nesreča z ročno granato. O tem se nam še piše: Dne 23. t. m. okoli 1. ure popoldne se je igral pri posestniku Kosanc v Gornji Šiški 13letni uslužbenec Miha Peternel z ročno granato, katero je našel gospodar na podu, kjer so nastanjeni vojaki spali, ter jo položil na neko klop. Med igranjem je pa razpočila granata ter mu odtrgala levo roko pri členku in mu raztrgala doljni del života tako, da so iz trebuha čreva astopila. Deček je bil takoj mrtve. Truplo so pripeljali v mrtvašnico v Dravljje. Pri premetavanju sena je treba biti zelo previden! Nedavno je neki posestnik le vsled svoje previdnosti ušel gotovi smrti.

— Od železniškega vlaka je bila povožena, ko je šla čez tir, 75 let stara Jera Šink, bivša poljska dnarica. Nevarno je bila poškodovana na levi roki in levi nogi, pripeljali so jo v tukajšjo bolnišnico, kjer je dne 25. t. m. umrla.

V ruškem ujetništvu je umrl 26letni Franc Tratnik dne 24. jan. t. l. Pokojni je bil doma iz znane Tratnikove družine na Lutrškem selu, župnije šentpeterske.

Umrla je v Sarajevu soproga šolskega svetnika prof. Josipa Novaka gospa Ana Novak.

— Ljudsko šolstvo. Za supletinje so imenovane: Marija Premrov na enorazrednici na Babnem polju, Cirila Zupanec v Sodražici, Bernarda Stibrič na Vačah, Stanislava Zaman v Vipavi, Dora Bratnik je pa imenovana za začasno učiteljico v Vipavi.

— Nesreča s smodnikom. Nagode Anton, 8 let stari posestnikov sin iz Hotedršice je bil pred 5 tedni nekje našel smodnik ter ga spravil v hlačni žep. Ko je prišel k Jožefu Petkovšek, bi je kuril na polju, ga je leta prosil smodnika. Ker mu ga ni hotel dati, mu je vrgeč žrjavice v žep, nakar se mu je vnela obleka ter se je Nagode težko opeklo po životu. Dosedaj se je zdravil doma, ker pa le ni hotelo biti boljše, so ga pripeljali v ljubljansko bolnico.

Šivanke si je zabodel v desno nogo pod kolenom z namenom, da bi prišel iz zavoda v bolnico, ko je postal nezadovoljen s hrano, 17 let stari gojenec prisilne delavnice Janez Schützholfer. Želja se mu je izpolnila.

— Nesreča v gozdu. Ko je včeraj popoldne žel v gozdu steljo 17 let stari sin posestnika Ivan Rus iz Gatine št. 7 pri Grosupljem, je nenadoma preden priletela ročna granata, se razletela ter mu vrgla prst v desno oko. Poškodoval ga je tako, da je moral v bolnico. V bližini so namreč imeli vojaki vaje, ki jih pa poprej ni opazil, kakor sam izjavlja. Dandanes človek res že več ne ve, kje mu preti nesreča.

Prvi sneg ob Kvarneru. 24. t. m. zvečer je jel padati v reški okolici prvi sneg. Učka in Klek sta vsa bela. Tudi vlaki, ki so prihajali iz Hrvaške, so bili pobeljeni s snegom.

Nemški kancler odstopi.

Berlin, 26. oktobra. (K. u.) Iz parlamentarnih krogov se izjavlja: Notranji politični položaj se bo z odstopom kanclerja bodoči teden pojasnil.

Ljubljanske novice.

lj Dan vojnih grobov. Prihodnje dni, ki so posvečeni spominu naših mrtvih, bomo trumoma romali na njihove grobove, da jih ljubeče okrasimo s cveticami. Ob tem pa ne smemo pozabiti tistih, ki leže tam zunaj, na pustih bojiščih, v tuji, mrzli zemlji; to so naši najdražji in najhrabrejši možje in sinovi, bojevniki za varnost in bodočnost domovine. Nihče izmed nas naj nanje ne pozabi, nihče naj ne odreče četrudi skromnega prispevka, ki se bo zahteval od nas v dneh vojnih grobov (od 31. oktobra do 2. novembra) za trajno vzdrževanje gomil tistih, ki jih je vojna položila v zemljo. Vsi prispevki splošnega dne vojnih grobov, ki se bo pod Najvišjim po-

koviteljstvom Njegovega Veličanstva cesarja priredil po celi Avstriji, se stekajo v »zaklad za vzdrževanje vojnih grobov«. Iz tega zaklada bodo v prihodnosti dobivale okrajne organizacije oziroma krajevni (župni) odbori sredstva za vzdrževanje in oskrbovanje vojnih grobov, ki leže v njihovem kraju oziroma okraju. Tej akciji, ki jo vodijo civilne in vojaške oblasti v monarhiji, zjamčuje duhovščina, kateri je v prvi vrsti izročena skrb za pokopališča, svojo polno pomoč. Zato je pričakovati, da bo dosegel plemeniti namen splošnega dneva vojnih grobov popoln uspeh. Saj pač ne bo nikogar, ki bi hotel odreči svoj prispevek, ko gre zato, da se v dostojnem stanju ohranijo grobovi tistih, ki so za naš blagor žrtvovali najvišje dobro — svoje življenje.

lj Vincencijeva konferenca sv. Petra v Ljubljani sporoča delavnim članom, da se vrši skupna seja z Elizabetno konferenco v ponedeljek, dne 29. t. m. točno ob 6. uri zvečer v mežnariji. Polnoštevne udeležbe se prosi.

lj Umetniška razstava. Kakor je bilo že objavljeno, je razstavljena zdaj maska dr. Jan. Ev. Kreka od L. Dolinaria. Prošli teden sta dodala v razstavo F. Klemenčič eno oljnato sliko in H. Smrekar 2 risbi. Prihodnji teden bo razstava nekoliko preurejena in bo nekaj prodanih del nadomeščenih z novimi, še ne razstavljenimi. Dotičniki, ki žele videti razstavo še v dosedanjem obsegu in obliki, naj toraj ne odlašajo predolgo s svojim obiskom.

lj Z realke. Deželni šolski svet je imenoval g. Ivana Zdešarja za učitelja petja na t. kr. državni višji realki v Ljubljani.

lj Šentjakobsko prosvetno društvo priredi v svojih prostorih v nedeljo, dne 28. oktobra ob 6. uri zvečer zanimivo predavanje: Dr. Krekov testament in zlobraževalna organizacija. Vsi člani in članice ste uljudno vabljeni.

lj Podporno društvo za tobačne delavke in avstrijska kršč. delavska zveza imata v nedeljo, dne 4. novembra pri sv. Jakobu sv. mašo ob 7. uri zjutraj za svoje umrle člane.

lj Poročil se bo v torek gosp. Stefan Mencinger, trgovec na Martinovi cesti z gđ. Ano Oblak s Tržaške ceste št. 22.

lj Obol el je za grižo v Ljubljani medmurski Slovenec, salezijanski klerik Kerec Josip, doma iz Prosečkevesi.

lj Iz seje mestnega aprovizacijskega odseka, dne 26. oktobra 1917. Aprovizacijski odsek sklene po svojem predsedniku posebno intervenirati pri centrali žitnega zavoda na Dunaju, da se nakaže za Ljubljano več žita. Razpoložljive zaloge se danes ne odgovarjajo potrebščini ter je še vedno predložena bojazen, da bo mesto brez kruha. — Dosedaj je prejela mestna aprovizacija komaj 10 odstotkov krompirja, kar bi ga imela dobiti. Glavna krivda, da je Ljubljana brez krompirja, zadene razna okrajna glavarstva, ki so popolnoma odpovedala pri izpeljavi rekvizicije. Radi nezmožnosti okrajnih glavarjev bo Ljubljana brez krompirja. Razni okraji, kjer je gotovo dovolj krompirja na razpolago, so oddali smešne množine. Vendar vsi merodajni faktorji gledajo to početje kot bi se nič ne zgodilo ni niti ne pomislijo ne, kakšne posledice znajo nastati. Mraz in zima je pred durmi in skladišča so prazna ter ljudje brez krompirja. Ljubljano so obkolili žandarji, ki vzamejo vse, kar si hočejo lačni ljudje prinesiti v mesto. Največja sila in beda se plazi po domovih, pri okrajnih glavarstvih pa gospodje mirno sede, brez skrbi in razsodnosti, kako bode mesto živelo. Uradna birokracija gre svojo pot, brez čuta odgovornosti, brez občni na bodočnosti in zamuja v svoji brezbrižnosti tedne in tedne. Stradajoče ljudstvo bo zahtevalo odgovora, kdo je bedo zakrivil in gorje tistemu, na katerega bo padla krivda. Zadnje ure potekajo in še je čas, da se popravi zamujeno. Še je čas, da se energično izpelje rekvizicija in da dobi mesto vse, kar ima pravico zahtevati. Izgovor, da ni krompirja, je ničev. Dobro vemo, da je dovolj krompirja in to nedvomno toliko, da bi bila Ljubljana prav lahko zadostno preskrbljena. Samo dobre volje je treba in krepke ter energične roke, ki bo izpeljala rekvizicijo. To oboje je pa do danes popolnoma odpovedalo pri onih odgovornih faktorjih, katerim je bila poverjena naloga, da rekvirirajo krompir.

lj Sladka repa. Mestna aprovizacija je nakazovala in oddajala zadnje dni sladko repo strankam prvega okraja. Zglasilo se je mnogo gospodinj, ki so dobile po številu družine primerno množino repe, da jo dajo kisati. Plačevale so kilogram po 40 vin. in prejele 20 kg na osebo. Za naprej se lahko javijo tudi stranke iz drugih okrajnih mest. Priglasje sprejema aprovizacijski urad na Poljanski cesti št. 13, L., oddelek za sadje.

lj Vprašalne pole za petrolej. Vnovič se opozarja, da se oddajajo vprašalne pole za petrolej v Galetovi hiši, pritličje, le onim obrtnikom, ki imajo pri svojem obratu zaposlenih več kakor dve obrtno-

pomožni osebi, ali ki rabijo za svojo obrt več kakor en delaven prostor; dalje zavodom ter javnim uradom in pisarnam, ako nimajo v svojih prostorih ne električne, ne plinove luči. Za dokaz, da nimajo ne plinove, ne električne luči, zadostuje uradni pečat plinarne in elektrarne, katerima se mora predložiti vprašalna pola v potrdilo. Trgovine, ki ne prodajajo živil, dalje zasebne stranke in pisarne ne dobe vprašalnih pol. Izpolnjene vprašalne pole, potrjene od plinarne in elektrarne, je predložiti v mestni posvetovalnici najkasneje do 6. oktobra t. l., ker se bo na poznejše prošnje oziralo le v toliko, če bi preostalo kaj petroleja. Drugi naj ne hodijo po nepotrebnem na magistrat, ker vsled majhne množine petroleja pod nobenim pogojem ne morejo dobiti več petroleja kakor ga bodo dobili na karte.

Ij Kislo zelje na rdeče A in na rdeče brez A štev. 601 do konca. Stranke z rdečimi izkaznicami brez A štev. 601 do konca prejmejo kislo zelje v cerkvi sv. Jožefa v ponedeljek, dne 29. t. m., popoldne, Od 2. do 3. pridejo na vrsto štev. 601 do 800, od 3. do 4. štev. 801 do konca. Stranke z rdečimi izkaznicami, zaznamovanimi s črko A, dobe zelje istotam od 4. do 5. Vsaka oseba dobi 1 kilogram. Kilogram stane 80 vin.

Ij Špeh za II. okraj št. 1001 do konca. Stranke II. okraja prejmejo v ponedeljek dne 29. t. m. na nakazila za mast št. 1001 do konca na Poljanski cesti št. 15 špeh. Določen je ta-le red: Od 8. do 9. ure št. 1001—1200, od 9. do 10. ure št. 1201—1400, od 10. do 11. ure št. 1401 do konca. Vsaka oseba dobi en četrt kg. kilogram stane 8 K 80 vin. Poleg nakazila za mast prinesite tudi mesečne maščobne izkaznice.

Ij Špeh za III. okraj. Stranke III. okraja prejmejo špeh v ponedeljek dne 29. t. m. in v torek dne 30. t. m. na nova nakazila za mast na Poljanski cesti št. 15. Red je ta-le: V ponedeljek dopoldne od 11. do 12. ure št. 1—200, popoldne od pol 2. do pol 3. ure št. 201—400, od pol 3. do pol 4. ure št. 401—600, od pol 4. do pol 5. ure št. 601 do 800, od pol 5. do pol 6. ure št. 801—1000. V torek dne 30. t. m. dopoldne od 8. do 9. ure št. 1001—1200, od 9. do 10. ure št. 1201 do 1400, od 10. do 11. ure št. 1400 do konca. Vsaka oseba dobi en četrt kg. Kilogram stane 8 K 80 vin. Poleg nakazila za mast prinesite tudi maščobne izkaznice.

Ij Vprašalne pole za premož, katere se delijo pri vseh krušnih komisijah danes, dobe le hišni gospodarji in stranke, katere so najele stanovanje od hišnega gospodarja. Ti morajo odgovoriti v vprašalni poli na vsa vprašanja, ki se tičejo njih samih in pa njih podnajemnikov. Pravilno izpolnjene in podpisane vprašalne pole morajo stranke takoj izročiti hišnemu gospodarju. Hišni gospodar mora te vprašalne pole natančno pregledati in s svojim podpisom potrditi, da so navedbe resnične. Kedaj imajo hišni gospodarji vrniti vprašalne pole krušnim komisijam, se bode pravočasno objavilo v listih. Za resničnost napovedi jamčijo stranke kakor tudi hišni gospodarji. Prestopki se bodo kaznovali z denarno globo do 20.000 K ali z zaporom do 6 mesecev. — To notico nam je mestna aprovizacija dostavila včeraj ob 1. uri 30 minut popoldne, torej prepozno za včerašnji list, zato naj se vprašalne pole dele tudi še v ponedeljek. Ako bi se pri aprovizaciji branili, jih v ponedeljek deliti, naj se dotične stranke, ki jih ne dobe, oglašajo v našem uredništvu. Upravičeno pa od mestne aprovizacije (oddelek za petrolej) lahko zahtevamo, da nam take objave pravočasno pošlje!

Ij Izkaznice za petrolej se bodo izdajale danes, v soboto, pri krušnih komisijah. Stranke, ki ne pridejo h krušni komisiji, dobe izkaznico na magistratu le, če bi preostalo kaj petroleja. — Tudi to notico nam je mestna aprovizacija včeraj prepozno dostavila! Zakaj neki? Tudi te nakaznice se morajo torej še deliti, ker naši somišljeniki niso mogli biti pravočasno obveščeni. Proti takemu ravnanju bo potrebna pritožba na deželno vlad!

Ij Izkaznice za zдроб in druga živila za otroke do 3. leta ter za doječe in noseče matere se bodo izdajale v mestni posvetovalnici od 2. do 24. nov. 1917 vsakokrat popoldne od tretje do pete ure in sicer: Za stranke v I. krušnem okraju s črkami A do K 2. novembra, s črkami L do 3. novembra. — Za stranke v II. krušnem okraju s črkami A do K 5. novembra, s črkami L do 6. oktobra. — Za stranke v III. krušnem okraju s črkami A do K 7. novembra, s črkami L do 8. novembra. — Za stranke v IV. krušnem okraju s črkami A do K 9. novembra, s črkami L do 10. novembra. — Za stranke v V. krušnem okraju s črkami A do K 12. novembra, s črkami L do 13. novembra. — Za stranke v VI. krušnem okraju s črkami A do K 14. novembra, s črkami L do 15. novembra. — Za stranke v VII. krušnem okraju s črkami A do K 16. novembra, s črkami L do 17. novembra. — Za stranke v VIII. krušnem okraju s črkami A do K 18. novembra, s črkami L do 20. novembra. — Za stranke v IX. krušnem okraju s črkami A do K 21. novembra, s črkami L do

22. novembra. — Za stranke v X. krušnem okraju s črkami A do K 23. novembra, s črkami L do 24. novembra. — Noseče matere morajo predložiti potrdilo, da traja nosečnost že nad 3 mesece, doječe matere pa potrdilo, da doje otroka, ter da otrok še ni star 10 mesecev. Zato zadostuje potrdilo zdravnika ali zaprisežene babice in pa izpisek iz krstne knjige, da dojenček še ni nad 10 mesecev star. Tudi izkaznice za otroke do 3. leta je treba predložiti izpisek iz krstne knjige.

Ij Nogo si je zlomil Vinko Zajec, 50 let stari strojni stavec v Narodni Tiskarni, stanujoč na Sv. Petra cesti štev. 21, ko je hodil po vlažnem travniku v Žičah ter mu je na vlažnih tleh izpodletelo.

Ij Ukradeno kolo. V veži Katoliške Bukvarne je bilo včeraj ukradeno kolo znamke Es-ka. Pred nakupom se svari.

Ij Izgubila se je Foxterier psica, ki je povsem bela, ima dve črni lisi na ušesih, na vratu usnjati jermenček ter sliši na ime »Milkas«. Komur se je ista zatekla, je vljudno naprošen, naj jo proti dobri nagradi odda ali tozadevno sprosti; nadporočnik Kaiser, Garnizijska bolnica 8, Zaloška cesta 29.

Ij Zgubil se je moški čevljev, za levo nogo od top. vojašnice do Ježice. Pošten najditelj naj ga odda proti nagradi Linhartova ulica št. 16.

Primorske novice.

Oklie beguncem. Županstvo v št. Petru pri Gorici naznanja svojim občanarjem in drugim beguncem, da je prejelo od c. kr. okrajnega glavarstva v Ajdovščini sledeči oklic: Z državno begunsko podporo pridejte na enkrat v posest večjih zneskov. V kolikor tega denarja ne rabite za nujne potreščine, varčujte z njimi, da ne bode brez sredstev ob povratku, ki z božjo pomočjo ni več daleč.

Umrli je na Viču pri Ljubljani dne 24. t. m. begunka Blažica Alojzija, doma iz št. Petra pri Gorici.

Umrli je v četrtek pop. v ljubljanski deželni bolnišnici begunka Viktorija Pipan doma iz Škrbine v starosti 17 let. Pogreb se vrši v soboto ob 2. uri popoldne. Zapišča žalujejo starše, sestre in brate. Naj počiva v miru!

Gospodarske beležke.

Najvišje cene za malinovec. Urad za ljudsko prehrano je določil najvišjo ceno za malinovec v nadrobni razprodaji in sicer kilogram na 6 K 20 vin.

Dobava čevljev z lesenimi podplati. Županstva, župni uradi, šolska vodstva in zavodi, ki so naročili potom deželnega odbora čevlje z lesenimi podplati, se obveščajo, da je izdelovanje in razpošiljanje teh čevljev ustavljeno, ker je morala tovarna zaradi pomanjkanja premoga in izurjenih delavcev začasno prenehati s tem delom; kdaj bo zopet pričela z njim, bo objavljeno v časopisju.

Umikanje Nemcev do Dvine.

Petrograd, 26. oktobra. (K. u.) Petrograjska brzojavna agentura poroča: Mero-dajni krogi so mnenja, da umikanje Nemcev, ki še vedno traja, namerava ojačiti obrambo Rige in onemogočiti vsak poizkus Rusov, da bi mesto zopet osvojili. Sovražnik je s tem znatno olajšal svojo baltiško fronto približno 40 vrst na 120 vrstah in priteguje nase rusko armado s tem, da jo sili, da izpraznjuje svoje že utrjene postojanke in napravlja druge.

Rusko uradno poročilo.

25. oktobra. V smeri proti Rigi je izpraznil sovražnik ob cesti Pskov in ob Malem Jegelu svoje stare prednje postojanke in se je umaknil približno 20 vrst. Dne 23. oktobra smo doznali, da se nahaja na črti Rotenovo - Turkall ob Malem Jegelu. Marsikje so naše prednje straže izgubile stik z Nemci, ki se umikajo. Neka naša patrulja je napredovala do vasi Mojrin ob Malem Jegelu, ne da bi bila videla sovražnika. Med svojim najbližjim umikanjem so Nemci uničevali stavbe, poškovali pota in razstreljevali mostove. Ogenj naših straž in obali je udobil sovražni poizkus pri Tombi, 12 vrst južno od Verderja, kjer je poizkušal izkrcati čete.

Primarij

dr. Josip Stoje

ordinira od 1. novembra t. l. naprej samo enkrat na dan in sicer od 11. do pol 1. ure. Popoldanska ordinacija torej se opusti do preklica.

DOBRO OHRANJENO KOLO
se prodaja. Ogleda se lahko Poljanski nasip št. 2 v elektrarni.

Hiša naprodaj.

Več pri upravi tega lista pod F. 2769.

Drva

kupi vsako množino. (Tudi v zamenjo blaga.) Če v bližini Ljubljanske okolice, dostavi eventuelno kupec vozove. Ponudbe na upr. Hotela „Slon“ v Ljubljani. Istotam se prodaja večja množina razne velikosti likerjevih praznih steklenic.

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja, ki so nam došli povodom smrti naše iskrenoljubljene soproge oziroma matere, tašče in stare matere, gospe

Elizabete Szantner

za poklonjeno krasno cvetje ter za mnogobrojno udeležbo pri pogrebu, izrekamo vsem svojo globokočutečo, srčno zahvalo.

Globoko žalujoči ostali.

Javljamo tužno vest vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je dne 12. t. m. naš srčno ljubljani sin, brat oziroma svak, gospod

Jože Schwarz

(rez. poročnik artiljerije)

v 24. letu, po kratki mučni bolezni v rez. bolnici Knittelfeld preminul, in bil 14. t. m. tam začasno pokopan.

Jesenice, dne 25. oktobra 1917.

Globoko žalujoči ostali.

Stev. 15.360.

RAZGLAS.

Oddaja kovin.

V smislu ministrske naredbe z dne 25. junija 1917, drž. zak. štev. 271, je oddati sledeče kovinske predmete:

I. Izdelovalci in kupčevalci morajo izročiti po predpisih tega ukaza svoje ostale zaloge predmetov, navedenih v ministrskem ukazu z dne 23. septembra 1915, drž. zak. štev. 283.

II. Vsi morajo oddati:

A) Predmete, ki so docela ali po pretežnem delu iz bakra ali bakrenih zlitin, in sicer:

1. Vse vrste drogrov in cevi za držaje, obrambo, preproge, zastore, brisače in kopalne rute, okrasnih in drugačnih drogrov in cevi z nosili, drugimi pritrdili in obroči vred, nadalje ročaje in držaje vsake vrste;

2. pločevine za oblaganje oglov, robov, podnožij in druge take pločevine, obeski in obkladi, zlasti obkladi kurilnih teles;

3. napisi imen, reklamni napisi, orijentacijski napisi (n. pr. za nadstropja), izveski (n. pr. brivski) in drugi napisi in table, emblemi, grbi, kovinske črke in številke nad 3 cm visoke, obeski s številkami nad 10 gr posamezne teže za ključke in drugi obeski številki (n. pr. ob durih stanovanj in izb ali nad njimi);

4. okraski opreme, pritrdila, kakor: kroglice, gumbi, verige, obroči za vrvice, klini, latve in dr.;

5. mreže, in sicer mreže za obrambo, ostrgavanje, ograjanje, okrasne mreže, v kolikor pod točko 1 do 5 naštetih predmeti niso nameščeni na spomenikih (sohah, spominskih ploščah, nagrobnikih in dr.), nadalje na pohištvu, razsvetilih ali majhnih rabnih predmetih; nadalje

6. podstavki pred pečmi;

7. zvonovi s premerom do 25 cm, kraguljci in gongi;

8. priprosta orodja za pušenje in pisalne garniture ter drugo priprosto galanterijsko blago;

9. hednje za cvetlice;

10. kavliji (obešalniki), stojala in obešala za obleke, klobuke, palčice, dežnike;

11. oprave za izložbe, kakor: stojala, opore, nosila, šine, podnožja itd., izvzemši portalne obklade.

B) Predmeti iz čistega niklja, z nikljem popločene jeklene pločevine ali aluminija, in sicer: Vse hišno, kuharsko, kuhinjsko, mizno in namizno orodje, vstevši žlice, nože in vilice, nadalje posode za jedi in pijače, medenine in banje, zlasti tudi takozvano „pasarsko blago“, izvzemši električne kuhalne aparate.

III. Zahtevani niso predmeti, ki so:

1. le pomešani, bakreni in ponikljani;

2. z bakrom ali bakrenimi zlitinami zgolj popločeni;

3. iz bakra ali bakrenih zlitin in z roko klepani, gravirani, cizelirani, giloširani, jedkani ali tanširani.

Vsi lastniki se opozarjajo, da navedene predmete lahko takoj oddajo pri sledečih tvrdkah:

1. Fran Stupica,

2. Schneider & Verovšek,

3. Alojzij Sušnik in

4. Štefan Nagy.

Pripominja se, da se pri prostovoljni oddaji blago boljše in takoj plača in končno, da se bo blago itak moralo enkrat oddati.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 24. oktobra 1917.

Rusija za poseben mir.

Rusija, 26. oktobra. (K. u.) »Rječ« poroča: Delavski in vojaški svet v Petrogradu je sklenil resolucijo, v kateri se takojšnji začetek mirovnih pogajanj označuje kot edino sredstvo, da se Rusija reši pogina.

Petrograd, 26. oktobra. (K. u.) Časnikarji so vprašali zunanjega ministra Tereščenko radi vesti o ponovnih poizkusih Nemčije, ki meri na mir na račun Rusije. Tereščenko je izjavil, da bo v prihodnji seji začasnega sveta republike podal natančen opis vseh vprašanih zunanjih politike. Minister je pripomnil, da je Nemčija v resnici podvzela korake, da bi napravila spor med zavezniki in je razložil težaven položaj Nemčije, ki se boji nove zimske vojske.

Pripomba Wolffovega urada: Trditve Tereščenko o posebnem miru na račun Rusije so, kakor smo izvedeli na merodajnem mestu, popolnoma neutemeljene.

Poslano. *)

Nova kanalska pristojbina in povišanje stanarin v Ljubljani.

Dne 3. oktobra 1917 je stopil v veljavo zakon, s katerim je od tega dneva dalje v deželnem stolnem mestu Ljubljani za zgradbo novih in za vzdrževanje že obstoječih mestnih kanalskih naprav pobirati od lastnikov poslopij, katera so zvezana z mestnimi kanali, letno kanalsko pristojbino. Ta pristojbina je določena tako, da je za časa veljavnosti tega zakona pobirati letno naklado 2 vin. od vsake krone najemščine, torej 2 odstotka od stanarine. Najemščine do vsotih 100 K so kanalske pristojbine proste. Ker pa se kanalska pristojbina pri odmeri hišno-najemniškega davka ne bode odračunila od vplačanih stanarin, bode od poviška najemnine zopet plačati državni davek z vsemi dokladami in davščinami vred. Radi tega bodo morali hišni posestniki od povišanih zneskov odrajtovati ne samo 2 odstotka za kanalsko pristojbino, temveč skupaj 4 odstotke. Da gospodariji prejmejo polno povračilo vsled nove kanalske pristojbine narastlih večjih davkov in doklad, so torej opravičeni najemščine povišati 1. novembra za februarjev termin za 4 odstotke, pri mesečnih plačilih pa od 1. decembra dalje. Seveda bi v tem slučaju kanalsko pristojbino gospodariji, ki se radi plačevanja kanalske pristojbine z najemniki niso že vnaprej dogovorili, morali za čas od 3. oktobra 1917 do konca januarja 1918 iz svojega plačati. Morda bodo stranke prostovoljno plačale gospodarijem za ta čas kanalsko naklado, ker drugače bi smeli najemodajalci za prihodnje četrtletje vzvišati najemščino še za to doplačilo. — Koliko se doseže s takimi novimi dokladami, kaže račun, da bode mestna občina ljubljanska na kanalskih pristojbinah na leto prejela kakih 60.000 K, za kar pa bodo morali ljubljancani plačati še enkrat toliko, to je kakih 120.000 K. Ko bi se bila za hiše, ki rabijo mestne kanale, enostavno gostaščina povišala za 2 odstotka, bi bil 2odstotni povišek stanarin zadostoval za pokritje. V zakonu v varstvo najemnikov je izrecno povedano, da je za kanalsko pristojbino povišanje dopustno.

Stroške za vojaško nastanitev so do sedaj gospodariji večinoma sami plačevali. Če se bodo ti stroški po novem letu pobirali samo v dosedanjem obsegu, bodo znašali najmanj 1-7 odstotkov najemščine. Ker pa se od tega povišanja zopet predpiše davek in doklade, bi se smelo za vojaško nastanitev, kdor je to sedaj iz svojega plačeval, povišati odbivši pristojbino pred vojsko, najemščino za nadaljne 3 odstotke.

Če bi bile potrjene občinske doklade, ki jih je sklenil občinski svet povišati za 15 odstotkov, bi bilo treba stanarine povišati za novih 3-5 odstotkov. Predstojeci, natančno sestavljeni račun kaže, da bi bilo v tem slučaju samo za navedena večja plačila povišanje najemščin dopustno skupaj za 10-5 odstotkov. Upamo pa sigurno, da bode višja oblast upoštevala naše razloge proti povišanju občinskih doklad in ne bode potrdila dotičnega sklepa.

Razen do sedaj označenih višjih izdatkov je za nadalje treba še upoštevati večje stroške za razna popravila in druge hišne vzdrževalne naprave, ki so se med vojsko podražila najmanj za pet do desetkrat. Koliko je dopustno po novem zakonu v varstvo najemnikov povišanje pri popravilih in drugih upravnih stroških, bi bilo preobširno tukaj razpravljati. V tem oziru vabimo prizadete hišne posestnike radi natančne sestave računa, da se zglase v društveni pisarni, Selenburgova ulica 4, prihl. med 6. in 7. uro zvečer. Ravno tako posestnike iz Sp. Šiške, kjer je radi inkorporacije podlaga za povišanje drugačna.

— Tudi bi svetovali vsakemu gospodariju, kdor ima radi povišanja opravka pri mestnem najemnem uradu ali kdor namerava stanovanje odpovedati, da se v svrhu in-

formacije v svojem lastnem interesu radi prihranitve nepotrebnih potov in stroškov, preje oglasi v navedenem času v društveni pisarni.

Radi priznavamo, da bode označeno povišanje močno zadelo vsaj nekatere najemnike in kateri naš tovariš boče nove stroške iz svojega trpeti, bode storil s tem veliko dobroto, za kar mu utegnejo biti stranke hvaležne. Z našim pojasnilom nikomur ne narekujemo povišanja, temveč je priobčujemo samo v potrebno ravnanje, kar je gotovo naša dolžnost. — Večina ljubljanskih hišnih posestnikov pa je v takem položaju, da bodo primorani vsa večja plačila primerno razdeliti med stranke. — Najemniki pa naj upoštevajo dejanski položaj gospodarijev in naj ne kažejo radi povišanja stanarin revolje nad hišnimi gospodariji, ki so med vojsko tako zelo prizadeti in ki bodo morali od svojega stanovanja ravno tako večje prirobnice plačevati, kakor stranke same. — Po strankah vplačane poviške pa morajo gospodariji itak do vinerja dalje oddati. — Ravno iz sedanjega povišanja stanarin bode občinstvo lahko izprevidelo, kako umestni so ugovori našega društva proti vraki nadaljnj obremenitvi hišnih posestnikov. — S tem da zagovarjamo svoje interese, branimo ravno v tako veliki meri tudi koristi naših najemnikov. — Nikoli ne odnehamo od našega stališča, da hišni posestniki komaj zmagujejo sedanja javna bremena in neprimerno visoko rastoče stroške za popravila ter drugo vzdrževanje hiš, in da jim torej javni faktorji ne smejo nalagati pravnobnih novih naklad in davščin. — Le na ta način se bode ormejlo kakor strankam ravno tako tudi gospodarijem tako odijozno vedno povišanje stanarin. — V pokritje novih izdatkov je treba iskati drugod novih virov.

Društvo hišnih posestnikov v Ljubljani.

* Uredništvo je odgovorno za ta spis le toliko, kolikor deloča začen.

Pri ženskih boleznih, posebno v letih menjavanja, se z rabo naravne »Franz-Josef-grenčice« nrglo ustavi pritisk krvi na možgane, pljuča ali srce in odstrani zastajanje v organih spodnjega dela telesa, kakor tudi lenivo prebavljanje na zanesljiv in mil način.

19let staro dekle

ki ima gospodinjsko šolo, vajeno gospodinjskega, kakor tudi šivanja in ročnih del, želi primerne službe pri boljši rodbini, najrajši v Ljubljani. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 2748; znamka za odgovor

Išče se 2755 (3)

hlapec h konjem

in za poljska dela. Hrana in stanovanje prosto. Oglasiti se je pri gosp. Ivanu Ogrinu, Gruberjevo nabrežje šte. 8, Ljubljana.

AGENTURE.

Na izbiro razne dobroidoče stroke. — Pojasnila daje: 2751
U-Verlag 64, Dunaj II., Schüttel 93.

Dvo izobraženi

GOSPODIČNI

želita primerne službe, katero bi lahko opravljali od 4 do 9 ure zvečer. Cenj. ponudbe na upravo lista pod št. 2739.

Sprejme se pr.le.en

hlapec h konjem

ki se razume tudi na poljska dela. Hrana in stanovanje prosto. Oglasiti se je pri g. mar. Jelenić — Majaronček, Stara pot 1, Ljubljana. Istotam se začasno ustavi prodaja kisa na drobno.

Naprodaj sta

Dve kobil in žrebe

Ljubljana, Poljanska cesta šte. 55.

Prodaja se dobro ohranjeno

moško kolo

v št. Vidu nad Ljubljano šte. 74.

KRAVA s teletom

je naprodaj zaradi pomanjkanja krme. Štepanjvas 20.

Sprejmejo se delavci

za betonsko delo v delavnici pri Ant. Gihlař, Ljubljana, Dunajska c. 67.

Zamaški oseh velikosti

dobijo se najbolje pri 2757 (4)
Zagrebski industriji zamaškov in predmetov iz probkovine
L. Jurić, Zagreb.

Čevljarji, pomočniki in pomočnice

ki bi znale vsaj nekoliko šivati, dobe za časa vojne službo v večji delavnici v Ljubljani. Plača po dogovoru in sedanjim draginji primerna. Vstop če mogoče takoj. — Zglasili naj bi se zlasti

vojni invalidi in taki čevljarji,

ki radi pomanjkanja dela nimajo doma zasluzka. Priglasje sprejema
Zavod za pospeševanje obrti v Ljubljani, Dunajska cesta šte. 22. 2728

Licitacija konj.

Pri c. in kr. razpečalnici konj (Pferde-verwertungsstelle) v Ljubljani v Nušakovi vojašnici se vrši dne 30. oktobra, 10. in 24. novembra, 1. in 15. decembra, vselej ob 8. uri zjutraj licitacija konj, ki se dajo se rabiti v poljedeljske svrhe.

K licitaciji se dopuščajo le taki ponudniki, ki so dobili od politične oblasti potrjeno legitimacijo, da so upravičeni se vdeležiti prodaje.

Izključeni so od licitacije konjski kupci in mešetarji z ozirom na to, da se večkrat licitirajo tako onemogli konji, da je njih vzdrževanje pri kupcu vkjub vsej oskrbi nemogoče.

Če pogine kak konj, ki je bil pri omejenih licitacijah kupljen, pri kupcu tekom 14 dni po prodaji oziroma po prevzetju ali ga je bilo treba uradno uničiti in če se z uradnim spričevalom dokaže, da ne zadeva posestnika v dotičnem slučaju popolnoma nobena krivda, naj vložijo lastnik konja pri prodajnem mestu pismeno tozadevno prošnjo, na kar se mu pri eni prihodnjih licitacij javno izroči brez drugih stroškov nadomestjen konj, ki ima isto vzklčno ceno kakor konj, ki je poginil. (Prevzematelj ga sme po možnosti izbrati.) 2758

Gozdne sadike

Iz državnih drevesnic na Kranjskem se bodo na jesen 1. 1917 in na pomlad 1. 1918 prodajale, dokler bo v zalogi, naslednje vrste sadik: smreke (presajeno) . . . . . 4-5 letne po 7 K

črni bori . . . . . 6 " " 8 " " 9 " " 10 " "

kanadski topoli 2-3 m visoka drevesca . . . . . 10 "

Cene veljajo za 1000 sadik oziroma 100 komadov drevesec z zavojem vred, postavljene na najbližjo železniško postajo.

Naročila naj se pošiljajo c. kr. deželnemu gozdnemu nadzorništvu v Ljubljani. 2756

Anton Kečar naznanja v svojem in v imenu svojega sina Franceta vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je njuna skrbna soproga, predobra, zlata mamica, sestra, teta in svakinja, gospa

APOLONIJA KAČAR roj. TOMAN

v petek dne 26. oktobra popoldne po dolgi mukepolni bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu za večno zaspala.

Pogreb predrage rajne bode v nedeljo dne 28. oktobra ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Sv. Petra cesta št. 67.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v župni cerkvi Sv. Petra.

Pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin.

PISARNA

Kranjske aprovizacijske družbe
:: in oskrbovališče za sočivje in sadje ::
se sedaj nahaja 2754 (2)
v Gradišču 10, I. nadstropje.

Ugodna prilika za nakup.

Vedno z najboljšim vspehom obratovani, nasproti kolodvoru Bohinjska Bistrica na Gorenjskem ležeči HOTEL »RODICA«, last gospoda Otona Doktoriča, se prodaja dne 5. novembra t. l. ob pol 11. uri dopoldne pri c. kr. okrajnem sodišču v Radovljici, soba št. 26, s popolno opravo in več polja.

Hotel z opravo je sodno cenjen na 81.822-58 K in najmanjši ponudek znaša 54.548 K. Potrebni vadij znaša 8200 K. V skupni cenilni vrednosti vpošteti inventar tega hotela je cenjen na 5991-64 K. Interesentje si morajo pravočasno preskrbeti potrebne listine za vstop na Kranjsko.

Izjave.

Prevzvišeni

gospod dr. Anton Bonaventura Jeglič,
knez in škof ljubljanski

Občinski odbor Dragomelj pri Dom-
žalah je v svoji seji dne 21. t. m. soglasno
sklenil sledečo izjavo:

Občinski odbor občine Dragomelj se
iz vsega srea pridružuje izjavi vseh slo-
venskih strank za državno pravno dekla-
racijo jugoslovanskega kluba na Dunaju z
dne 30. maja t. l. Iskreno se zahvaljuje pre-
vzvišenemu gospodu dr. Anton Bonav. Je-
glič, knezoškofu ljubljanskemu, preblago-
rodnemu gospodu deželnemu glavarju dr.
Ivanu Šusteršič in vsem drugim gospodom,
ki so s to svojo deklaracijo za avstrijsko
Jugoslavijo odkazali slovenskemu katoli-
škemu narodu edino pravo in rešilno smer
za bodočnost.

Z največjo zahvalnostjo pozdravlja
nad vse človekoljubno in mirno prizade-
vanje Nj. Svetosti sv. očeta Benedikta XV.
Podpirati hočejo to svetovno akcijo tudi
vsi občani še nadalje, kakor doclej, z go-
rečo molitvijo. Istotako iskreno pozdravlja-
mo mirovno delovanje ljubljenskega ce-
sarja Nj. Veličanstva Karla I. ter prosimo
Vsemogočnega, da bi blagovolil milostno
uslišati želje našega miroljubnega vrhov-
nega gospoda in cesarja.

V Dragomlju, dne 21. oktobra 1917.

Anton Čad, župan.

• • •

Prevzvišeni

gospod dr. Anton Bonaventura Jeglič,
knez in škof ljubljanski

Občinski odbor Podgorice je v svoji
seji dne 21. oktobra t. l. soglasno sklenil
sledečo izjavo:

Občinski odbor občine Podgorica se iz
celega srea pridružuje izjavi vseh sloven-
skih strank za državno pravno deklaracijo
jugoslovanskega kluba na Dunaju z dne
30. maja t. l. Iskreno se zahvaljuje pre-
vzvišenemu gospodu dr. Anton Bonav. Je-
glič, knezoškofu ljubljanskemu, preblago-
rodnemu gospodu deželnemu glavarju dr.
Ivanu Šusteršič in vsem drugim gospodom,
ki so s to svojo deklaracijo za avstrijsko
Jugoslavijo odkazali slovenskemu ljudstvu
edino pravo in rešilno pot.

Z največjo hvaležnostjo pozdravlja nad
vse človekoljubno mirovno prizadevanje
Nj. Svetosti sv. očeta Benedikta XV. Pod-
pirati hočejo to svetovno akcijo tudi vsi
občani še nadalje, kakor doclej, z gorečo
molitvijo. Istotako iskreno pozdravlja-
mo mirovno delovanje ljubljenskega cesarja Nj.
Veličanstva Karla I. ter prosimo Vsemo-
gočnega, da bi blagovolil milostno uslišati
želje našega miroljubnega vrhovnega go-
spoda in cesarja.

V Podgorici, dne 21. oktobra 1917.

Ivan Sojer, župan.

Naša prehrana.

Iz seje sveta za prehrano.

Tri dni je zboroval posvet za prehra-
no na Dunaju, ki se je bavil z gospodar-
skim načrtom za bodočo dobo glede pre-
skrbe z žitom, krompirjem in z drugimi
poljskimi pridelki za človeško hrano, da-
lje s krmili, z živino in živalskimi produkti.
Nemogoče je naštet, kaj se je vse trdilo
in nasvetovalo pri teh od jutra do noči
trajajočih zborovanjih. Slednjič se je zbral
o žji odbor desetih članov iz raznih in-
terесnih skupin, v katerem so predsednik
sveta grof dr. Larisch-Mönnich, oba pod-
predsednika bivša ministra dr. Fort in dr.
Schreiner, dalje člani dr. Lampe, Eldersch,
Srba, baron Pantz, Zika, Novak, Sonntag,
Schreiter, dr. Diamand, dr. Tausche in du-
najski podžupan Hoss. Zahtevalo se je so-
nelovanje civilnih in vojaških oblasti za-
radi enotne preskrbe, dalje da se vsled na-
šega pomanjkanja nakupi iz ogrskih, srbs-
kih in rumunskih zalog 10 milijonov kvin-
talov koruze za pridobitev maščobe in kr-
me, in slišala so se vladna poročila o slad-
korju, petroleju, moki in raznih drugih ži-
vilih.

Pod pritiskom sile se je mišljenje v
tem posvetovalnem zboru, v katerem so
konsumenti v veliki večini nad producenti,
precej spremenilo. Prej so samo kmetijski
zastopniki naglašali, da glavno vprašanje
prehrane obstoji v pridelovanju, medtem
ko so konsumenti zahtevali vedno samo
znižanje cen. Sedaj se tudi najhujši social-
ni demokrati prišli do oznanja, da je je-
dro vsega vprašanja darilo v tem, da se
dovolj živil pridelal. Simboli prihajamo v
splošno pomanjkanje, tembolj se sedaj tudi
konsumenti oglašajo, da naj vlada podpira
kmetijsko produkcijo, ne sicer
pridemo v neizogibno katastrofo.

Kar se naše dežele tiče, je dr. Lam-
pe stavil razne zahteve, izmed katerih
omenim sledeče. Predvsem je dr. Lampe
v odseku za vojne datjave po-
pisal razmere, ki so nastale na Kranjskem,

in odločno zahteval, da se vsa vojna bre-
mena enakomerno porazdele na vse
dežele brez izjeme. Da je kranjska dežela
razmeroma največ dala od vseh avstrijskih
dežel, kažejo sledeče številke: V tistem
času do 13. oktobra 1917, ko je Kranjska
od letošnje košnje oddala vojaštvu 180.211
kvintalov sene in 1259 kvintalov slame, so
oddale druge dežele vojaštvu sledeče mno-
žine: Nižja Avstrija 17.322 q sene in 13.051
kvintalov slame; Zgornja Avstrija 20.131 q
sena in 5159 q slame; Solnograška 10.454 q
sena in 81 q slame; Tirolska 90.600 q
sena in 525 q slame; Predarlška 21.563 q
sena; Štajerska 37.762 q sena in 4709 q
slame; Koroška 37.764 q sena in 4175 q
slame; Goriška 11.790 q sena in 492 q sla-
me; Trst in Primorje 17.593 q sena; Dal-
macija 1914 q sene in 424 q slame; Češka
49.689 q sene in 17.784 q slame; Morav-
ska 15.324 q sena in 14.223 q slame; Šle-
zija 7394 q sena in 1334 q slame. Iz tega
se razvidi, da je Kranjska do tiste dobe, ko
je bilo oddati 50 odstotkov lanskega kon-
tingenta, kar bi za Kranjsko znašalo okro-
glih 60.000 q, oddala trikrat toliko,
medtem ko so vse druge dežele v
dajatvi tako sirovo zaostale, da je n. pr.
Češka oddala komaj dva naj-
stidljivejša dolžnosti! Dr. Lampe je bil iz-
voljen za glavnega poročevalca o doba-
vah sene in slame za plenum zborovan-
ja in je pri tej priliki zastopnike vseh
dežel najostreje pozivljaj, da naj svoji
dolžnosti zadostijo. V ožjem vojnem ozem-
lju vojaštvo samo rekvirira, medtem ko v
zaledju deželna mesta za krmila sene na-
kupujejo po komisijonarijih. Vsled tega se
v ožjem vojnem ozemlju rekvirira radi
nujne potrebe armade daleč čez pravični
kontingent, medtem ko nakup po komisi-
jonarijih v drugih deželah zastaja. Zato se
naj vpelje enak način dobavljanja po vseh
deželah. Dr. Lampe je zaklical zastopni-
kom vseh avstrijskih kronovin: »Vaši si-
novi in bratje krvave ob Soči. Vaši konji
ginejo na bojišču, vi se pa branite poslati
seno za njimi. Vsled tega ste odgovorni za
vso velikansko škodo, ki se godi kranjski
deželi in narodnemu premoženju cele dr-
žave, odgovorni tudi za vojaške posledice.«
Zahteval je, da se Kranjski po-
vrne vsa množina, kar jo je dala
čez kontingent.

Cene za živino srednje kakovosti
so sedaj po celi državi skoraj čisto izena-
čene in je s tem odpravljena krivica, ki
jo je prej kranjska dežela trpela. Cene
mesu so pa silno različne. Dognalo se je,
da je najbolje v celi državi sedaj to vpra-
šanje rešeno v Ljubljani in v Brnu, pone-
kod ri še nobenega reda. Visoke mesne
cene na Dunaju izvirajo iz tega, ker je
Dunaj navezan na ogrsko in dansko meso,
ki pride stati silno drago. Sklenilo se je,
da c. kr. urad za prehrano zahteva na-
tančne podatke o ceni in vseh klavnih
mest in jih predloži v pregled prehranje-
valnemu zboru.

Dr. Lampe je zahteval, da se razne
neenakomernosti v preskrbi mestnega in
kmetijskega prebivalstva odpravijo, ker to
ni res, da bi kmetje že sami od sebe bili
dovolj preskrbljeni. Mnogo ljudi je povsod
na kmetih, ki ničesar ne pridelajo, in ker
je na deželi težje izvesti splošno aprovizac-
cijo, žive v največji bedi. Petroleja se
naj kmetemsku prebivalstvu več dodeli,
ker gre na milijone delavnic ur v izgubo,
ako skozi zimske mesece kmetje ne bodo
imeli luči. Vinogradniki so preslabo pre-
skrbljeni s sladkorjem za izdelavo
petijota, in razdelitev ni primerna. Rekviz-
icije krompirja se naj na Kranjskem
ustavijo, ker ga ima dežela komaj za last-
no potrebo. Kar se je dosedaj vzelo, se
naj deželi nadomesti z dovozom s severa.

Zahtevalo se je zvišanje dnevne mno-
žine kruha na glavo, kar je pa urad za
prehrano za sedaj odklonil. Tudi za slad-
kor se je poročalo, da se mora kvota zni-
žati, ker sedanje kvote ni mogoče dalje
vzdržati. Je črna je dobivala pivov-
varniška industrija sedaj le 4 odstotke od
porabe v mirnih časih. Tudi proti tej mno-
žini so razni govorniki protestirali, češ, da
se naj ves ječmen porabi samo za hrano.

Dr. Lampe je z raznimi drugimi go-
vorniki zahteval, da se naj promet
med mesti in med deželo nikar
tako strogo ne zabranjuje, kajti ako dr-
žavna aprovizacija odpove, je edina rešit-
ev za meščane, ako se jim posreči v torbi
kaj prineset iz dežele. Sedaj se pa ljudem
neusmiljeno vse konfiscira, kar je še večja
krivica za konsumenta kot za producenta.
Mestne občine naj bi dopuščale tudi pri-
vatni dovoz živil v mesta in naj bi mno-
žine, ki se donesejo, imele v evidenci, da
služijo v razbremenitev mestne aprovizac-
cije. Tudi Dunajčani so stali odločno na
tem stališču. Minister Höfer je pa zago-
varjal od njega vpeljano prakso, češ, da
se na ta način nekateri dvojni preskrbu-
jejo, vsled česar drugi ničesar ne dobe.
Pravil je, da je nižjeavstrijsko namestni-
štvo dognalo, da so našli v enem tednu
10.000 izletnikov z nahrbtniki na eni sami
postaji v dunajski okolici. Če je vsak 10 kg
odnesel, je to baje že 10 vagonov. Iz ne-
kega drugega okraja so baje v nahrbtni-
kih odnesli 500 vagonov krompirja. Kmeti-

je so se pritoževali, da jim meščani kar s
silo krompir iz njih pobirajo. Slednjič je
pa minister priznal, da je to velika trdost
in da se mora previdno in prizanesljivo
postopati, kadar se gre samo za majhne
množine, s katerimi si hočejo ubogi lačni
ljudje nekoliko opomoči.

Ostro se je govorilo o razmerju z
Ogrsko in se je storil sklep: Vlada se
pozivlja, da pri obravnavah z nemško in
ogrsko vlado na to sili, da se delez avstrijs-
ke državne polovice na uvozu žita iz Ru-
munije in na delez na ogrskem žitu pri-
merno zvišata, da se naš primanjkljaj na
krušnem žitu pokrije in popolnoma neza-
dostna kvota kruha in moke zviša. Vlada
se je pritoževala, da se je v naši državni
polovici veliko manj živil dobilo, nego se
je pričakovalo, tako da so že meseca ok-
tobra nastale težave. Naslednje dni se
bodo nadaljevala pogajanja z Ogrsko, pri
katerih se bo določil definitivno naš delez
na ogrskem pridelku. Zahteval se je jun-
ctim med našim petrolejem in ogrskimi ži-
vili. Glede masti je položaj skoro brez-
upen in bomo skoraj popolnoma navezani
na Ogrsko. Tudi z mlekom gre vedno
slabše. Vojna uprava se je udala v to, da
se prevzamejo goveda tudi že pri živi teži
180 kg, da se ohrani vsaj nekaj volov in
krav. Seveda se bo vsled te znižane teže
toliko več mlade živine pobilo,
kar bo našo živinorejo občutno prizadelo,
in bomo spomladi prišli v silno težaven
položaj. Priporoča se, meso sušiti, da bo-
mo v tistem času, ko zopet pridemo do
krme, mogli porabiti te zaloge.

Vsekako gremo nasproti jako resnim
časom.

× × ×

Centrala za krmila je vsled pritožb
kranjskega deželnega odbora, zlasti pa po
osebni intervenciji deželnega glavarja dr.
Šusteršiča, izdala jako strogo naredbo za
dobavo sene in slame. Ker je Kranjska
svoj delez že davno oddala in ima pravico
zahtevati odškodnino od drugod, zadene ta
naredba druge dežele, ki so zastale z da-
jativami. Voditelji oziroma ravnatelji de-
želnih mest za krmila so osebno odgovor-
ni, da se dobavi določeni kontingent. Ti-
sti komisijonariji, ki ne zadostijo zahtevi, se
odstavijo takoj in naznanijo vojaški obla-
sti, ako so oproščeni. Političnim oblastem
je pod najstrožjo odgovornostjo zaukazano,
da vse občine svoje kontingente dobavijo.
V resnici je sedaj dovoz krmil iz zaledja
na fronto prišel v tek vsled te naredbe.

Civilni komisar Bruno Starè.

(Od toliminske bojne črte.)

Starost sama še ne naredi moža, am-
pak um in volja, zlasti volja in iz te izvi-
rajoča dejanja.

G. Bruno Starè je sicer še mlad
mož, a smelo mramo trditi, da težko dobi-
mo pri zbornih poveljstvih civilnega komi-
sarja, ki bi si bil stekel za ljudstvo tolikih
zaslug kot imenovani gospod. Zato ga je
pa tudi večina občin toliminskega okraja
imenovala častnim občanom. Vez med
njim in našimi občinami bo zato trajna,
spomin nanj trajen, še v prihodnjih rodo-
vih, in hvaležnost okraja do njega trajna.
Čez leta in leta bodo starčki pripovedo-
vali vnukom o grozotah sedanje vojne, ob-
šenem pa omenjali hvaležno vse tiste, ki
so imeli v teh hudih časih srce za ljudstvo,
a ime g. Starèta se bo poleg nekaterih
drugih posebno odlikovalo.

Kar človek dobrega stori, toliko velja
in nič več, bodi pa, da je še tako visoko
postavljen.

In g. Starè se je z vso vneto in z
vsem srcem trudil za naš okraj od začetka
laške vojne do danes. Čeprav preobložen
z delom, je rad prevzemal tudi opravila,
ki niso službeno spadala v njegovo pod-
ročje, da so le bila v korist ljudstvu. Olaj-
ševal je ljudstvu dobavo potnih legitima-
cij in sploh vseh potnih listov in mu tako
prihranjeval polno dolgi in težkih poti in
s'nosti in stroškov.

Silno rad je posredoval pri poveljstvu
in drugod zaradi dobave živeža ubožcem
nosebej, pa tudi celim občinam, ki se tr-
kala potreba na vrata. Kako dobrodošlo
je bilo okraju njegovo posredovanje in po-
moč zlasti začetkom laške vojne, ne bomo
nikdar pozabili. In ne samo okraj, ampak
vsa toliminska vojna črta je bila trajno
predmet tudi njegove skrbi.

Med vsemi bodo pa ohranili v naj-
lepšem spominu g. Starèta ubogi begunci.
Kaj je on vse storil zanje, ve le Bog, in On
naj ga za to poplača. Ko je bilo treba nu-
jne, takojšnje pomoči, bodi da se jih je ho-
telo odpraviti iz dežele v tuje, mrzle,
negostoljubne kraje in barake, bodi da jim
je primanjkovalo živeža, storil je g. Stare
brž vse, kar je bilo v njegovi moči. Koliko
živil so prešli zlasti ubogi begunci po nje-
govem dobrosrčnem posredovanju narav-
nost iz vojnih skladšč!

Bil je g. Starè od početka ves čas naj-
boljši zagovornik našega naroda in ljud-
stva pri vojaških oblastvih, tako da nismo
razen v prvih mesecih vojne nikdar imeli v
narodnih ozrih nobene sitnosti; pač pa je
vojaška oblast vseskozi spoštovala in pri-

znávala značaj in reševanje ljudstva. Težko
se je sicer, da, docela nemogoče se je
ubraniti vojnih škod, zlasti po poljih. Teh
je mnogo, ponekod toliko več, kolikor
manj je vestnosti in brige, a kaj bi sicer
bilo in kako, ako bi ne bilo vmes odločene
roke g. Starèta, si lahko predstavljamo,
ako se ogledamo po drugih odsekih fronte.

In tega moža, g. Starèta, danes ni
več med nami. Odsel je danes, 24. okto-
bra, k c. in kr. vojni generalni
guberniji na Cetinje v Črno-
goro. Prepričani smo, da bo njegovo delo-
vanje tudi tamošnjemu ubogemu ljudstvu
v blagoslov in mu ga iz srca privoščimo,
vendar pa si tudi iz dna srca želimo, da bi
se g. Starè zopet povrnil v naše kraje, ko
poneha grozna vojna, in da bi s svojo od-
ločno roko, s spretnim, preudarjenim de-
levanjem in s toplim srcem pomagal zopet
na novo zgraditi ubogo našo Goriško.

Do tedaj pa mu kličemo: Srečno pot,
običen blagoslov božji! Naša hvaležna srca
Vas spremljajo, g. Starè!

Vojaški pozdravi.

Pozdrave pošiljajo:

Franc Sovdat z Idrskega. — Ivan Lon-
čarič, Teodor Torelli, Martin Turk, Franc
Čepon, Jožef Mravlj, Rudolf Lach, Franc
Haut, Jožef Plesničar, Anton Jenko, Ign.
Špotaler, Jož. Vodopivec, Anton Strane,
Jurij Mulej, Franc Švenšek, Viktor Zad-
nik, Ivan Kučar. — Narednik Franko Pe-
ter iz Škofje Loke, četovodja Terčič Vinko
iz Ustja pri Ajdovščini; desetnik Ogrin Lov-
ro iz Velike Ligojne, desetnik Cerar Franc
iz Stegne, desetnik Grad Jakob iz Vevč,
desetnik Kastelic Jožef iz Metnej pri Zati-
čini, poddesetnik Smrekar Franc iz Zati-
čine, Horvat Viktor iz Ljubljane, Tonkli
Anton iz Besnice, Lovšin Josip iz Ribnice,
Porovne Ivan iz Šmarce pri Kamniku, Snoj
Franc iz Črne vasi, poddesetnik Avbel Ru-
dolf iz Bitič pri Litiji, Gross Ivan iz Kranja
in Beck Vilko iz Ljubljane. — Gorski stre-
lec Jožef Žirovnik, k. u. k. Kriegsspital,
Bar. Nr. 1, Wr. Neustadt. — Kováčič Ivan
iz Mokronoga, Zupan Andrej iz Križa, Polc
Valentin, Zamoste, Vertič Filip iz Črne pri
Prevalju, Čeligoj Franc, Trnovo, Ancin Iv.,
Šiltaber, Bernobič Ivan, Hum, Defranco
Ivan, Čepič, Novak Anton iz Motnika. —
Roš Edvard iz Ljubljane, Matevž Branisch
iz Cirknice, Anton Pustaverh z Vrhniče,
Alojz Uražem, Svilič, Hočevar Jožef, Lu-
šin, prostovoljec. — Ferdinand Winkler,
Ivan Černe, četovodja, Fortič Angel, de-
setnik, Komen, Začnik Franc, Celje. —
Četovodja Ferdinand Pelc iz Ljubljane; kor-
poral M. hael Kozlovič; kanonirji Duler
Martin iz Slovneja Gradca; Seršen Franc
iz Celja; Švarz iz Ljubljane; Sontal Ivan
iz Celja; Plemenitaš Franc iz Maribora. —
Vincenc Sakošek, Sv. Jurij ob juž. žel.;
Ručmann Franc, Št. Jurij pod Kumom;
Anton Cvelber, Maršičjavas; Javornik
Anton, Spodnje Brezovo — Višnja Gora;
Cukjati I., Zagorje; Karavanja Iv., Bovec.
— Dragotin Kerševan iz Gradišča pri Go-
rici. — Enol. prost. St. Klemenčič iz Dol.
Trebuše; Tič Pavel, Rogelj Stanko iz Mo-
ravske; Zupančič Martin iz Kolovrata; Pod-
beršič Josip iz Standreža; Verhovc Jak.
iz Dolske fare; Meglič Leon iz Zatičine;
Višček Anton iz Mirne; Pangeršič Fr. iz
Mengša; Tračnik Fr. iz Čiginja; Repnik Fr.
iz Kamnika, vsi od 27. črnovojn. pp. —
Desetnika Janko Škrjanc in Modic Ivan,
četovodja Ogrizek, Mišmaš Ivan, Vrhovec
Franc, Srpič Ivan, Janša Ivan, Jerala Fr.,
Marolt copold, Petruša Rajmund, Kovač
Franc. — Rebolj Franc, rač. podčastnik,
Sochor Ivan, rač. podčastnik, Jerman An-
ton, predmojster, Strohmaier Franc, pred-
mojster, Korenčič Anton, topničar.

Kakor na ostalih bojiščih, tako tudi
tukaj na vzhodnem se nahaja veliko slo-
venskih fantov, ki pošiljamo prisrčne po-
zdrave vsem znancem in prijateljem, po-
sebnost pa domačim dekletom, in želiva že
skorajšnjega svidenja. Ivan Mohorčič iz po-
stojskega okraja, občina Vrabče, vas Bo-
go, in Ivan Korošec od Sv. Jurija pri Ma-
riboru. — Vsem Slovencem in Slovenkam
pošiljamo srčne pozdrave iz daljnj Rumu-
nije od domačega črnovojniškega pešopla-
ka. Poddesetnik Erzetič Andrej iz Gorice;
Urh Matija iz Škofje Loke; Bedek Franc iz
Brusnic; Vogelnič Jakob iz Tržiča; Šorli
Felicijan iz Podmelca. — Slovenski fantje
pošiljamo z rumunskega bojišča pozdrave.
Rejc Franc iz Kala; Ribič Ivan iz Pernič;
Aljaž Janez, Skaručina; Rozman Jožef iz
Kraš; Blatnik Matija iz Uršnih sel; Agnič
Anton iz Desinca; Gartner Jakob iz Selc;
poddesetnik Damiš Mihael s Koprivnika;
Franc Šimenc.

Novi slovaški listi.

Iz Požuna se poroča: Te dni je izšla 1.
številka delavskega slovaškega lista »Ro-
botnicke Noviny«, ki je glasilo slovaške
socialne demokracije in stoji na istem pro-
gramu kakor češki socialisti. Nadalje je
izšel list organiziranega delavstva v Po-
žunu, Gjuru, Miškolcu in Pešti pod naslo-
vom: »Kovorobotnik«. »Robotnicke Novi-
ny« ostro napadajo mažarske socialiste

zaradi tlačenja Slovkov in razen slovaških prinašajo tudi originalne češke članke iz čega se jasno vidi, kakšno stališče zastopajo v češko-slovaškem vprašanju.

Henry Ford kot socialni reformator.

Čitatelji se morda še spominjajo mirovne akcije ameriškega milijarderja Henrika Forda, ki je vsekakor zelo žalostno končala. Marsikdo si je tedaj mislil: »Kaj vsega se ne loti ameriški bogataš za kratek čas! Saj kaj več nego novega modernega športa v svoji mirovni akciji pač Ford sam ni iskal.« Temu pa ni bilo tako. Ford namreč ni le eden največjih tehnikov na svetu, marveč tudi idealen socialni reformator, ki je dosegel na tem poprišču tako krasne uspehe, da se je mogel v dobri veri lotiti tudi mirovnega vprašanja.

Fordova družba za izdelovanje motorjev se je ustanovila leta 1903. Razvoj se zrcali v naslednjih številkah: 1. 1904. so izdelali v Fordovih delavnicah v Detroit 1708 avtomobilov, 1910. leta 18.664, leta 1912. 78.440, leta 1914. 248.302 in leta 1916. 533.121. V prvi polovici tekočega leta so izdelali v Detroit 750.000 avtomobilov, k temu pride še 75.000 avtomobilov iz inozemskih tovarn.

Fordove tovarne v Detroit so največje na svetu. V orjaški strojnici stoji sedem plino-parnih strojev. Strojnica ima steklene stene in v njej je vse tako snažno kakor v operacijski sobi. V posameznih dvorah stoji do 6000 strojev, ki jih gonijo jermena v skupni dolžini 50 milj. Vsak oddelek izvršuje popolnoma gotove dele; te polagajo na močan nosilni pas, ki teče skozi vse oddelke. Na obeh straneh pasu stoji delavci, ki zlagajo in sklepajo izvršene dele. Ko pride pas do zadnjega oddelka, je avtomobil na pasu popolnoma dovršen. Tako izgotove vsakih 25 sekund po en avtomobil.

Nič manjši niso Fordovi uspehi na socialnem poprišču. Danes je v njegovih tovarnah v Detroit zaposlenih 33.000 delavcev, podjetje pa namerava tako razširiti, da bo zaposljeval 90.000 oseb. Ford je vse preje nego izsesevalec delavstva. Nasprotno, vedno in vedno skrbi za to, da svojemu delavstvu položaj kolikor najbolj mogoče izboljša. Njegovo načelo je: Ljudi je mogoče ravno tako kalkulirati kakor stroje; samo slabše se ne sme z njimi postopati kakor s stroji in delodajalec se mora sam smatrati kot delavec. Pri tem se drži načela, da ni noben človek preneumen, prelen ali nepošten, da ne bi mogel opravljatiakega koristnega dela. Glavno vprašanje je le to, da pride vsak na pravo mesto. Da, Ford celo trdi, da na svetu sploh ni neumnih, lenih ali nepoštenih ljudi, marveč so vse te lastnosti le posledica pomanjkljive izobrazbe in vzgoje ali pa bolezni. Zato v Fordovih delavnicah ne smejo nobenega delavca odpustiti. Ako kak preddelavec meni, da s kakšnim delavcem ne more izhajati, potem premešijo dotičnega delavca v drug oddelek, dokler ne najdejo zanj primerne dela in mesta. Le v čisto izjemnih slučajih se delavec po ustnem pogovoru z voditeljem odpusti. Na ta način je napravil Ford tudi s kaznjenci najboljše izkušnje. Umljivo je po vsem tem, da Ford tudi bolnih delavcev ne odpušča, marveč skrbi zanje. Za jetične je določen poseben oddelek, po katerem veje očisti, osušen in ogret zrak kakor v najbolj zdravih krajih.

Leta 1914. je uvedel Ford delitev dobička z delavci, in sicer tako, da dobe najnižje plačani delavci najvišje odstotke dobička. Noben delavec ne zasluži pri njem manj, nego 20 kron dnevno. Tisto leto, ko je uvedel delitev dobička, se je 11.000 njegovih uslužbencev preselilo v boljša stanovanja. Hranilne vloge so se zvišale za 205 odstotkov, število hišnih posestnikov pa za 99 odstotkov. Sploh je Fordov cilj, da mora vsak njegov delavec imeti lastno hišo in lasten avtomobil. Podjetje ima tudi poseben pravni in izobraževalni oddelek.

Svoje vrste politiko je uvedel Ford tudi nasproti svojim odjemalcem. L. 1915. je obljubil vrniti za vsak kupljeni avto 50 dolarjev, ako bo njegova tovarna tisto leto proizvedla nad 300.000 avtomobilov. To se je tudi zgodilo in Ford je držal besedo. Ko so avgusta 1916. vse druge tovarne avtomobilov zvišale za 100 dolarjev cene avtomobilom, jih je pa on za 50 dolarjev znižal.

Ford hiti v propad? Nikakor ne; danes je eden najbogatejših mož na svetu ter ima nad 50 milijonov čistih dohodkov na leto. Fordu se je sijajno posrečil dokaz, da čim boljše je delavec plačan, pod čim ugodnejšimi pogoji dela, tem večja je korist podjetnika.

Doživljaji slovenskega invalida.

Ranjen in ujet. — Brez noge po Rusiji. — Vrnitev v domovino.

Hvala Bogu, zopet smo v domovini! Kot invalidi sicer, a vendar veseli in Božju

hvaležni, da nas je po tolikem trpljenju, po tolikih doživljajih in ovinkih vendar še srečno privedel nazaj v milo domovino. Morda bo čitatelje »Slovenec« zanimalo zvedeti na mojem zgledu, kaj vse doživljajo naši fantje in možje v sedanji vojski.

Meseca decembra 1914. so naše čete podile sovražnika, ki je bil dospel že na Ogrsko. V Galiciji je dobil sovražnik pomoč ter se nam postavil po robu. Naše čete so zasedle z mladim lesom zaraščeni hrib. Naš bataljon je zavzel postojanko prav nizko, že skoraj v dolini. Pred nami se je vpenjal precej visok gol hrib, pokrit s travniki in njivami. Dolg je bil nad 1500 korakov in nezaseden. Tretji dan, to je 21. decembra, je prišlo poročilo, da nas namerava sovražnik naskočiti. Mi v dolini nismo videli, kaj se godi za hribom. Zato je poslal poveljniki naš 4. vod, ki je šel blizu 20 mož, na hrib na poizvedovanje. Ko smo prišli na vrh, smo z nosom trčili na sovražnika; bil je le 20 korakov oddaljen od nas. Z neizrečeno hitric smo se začeli streljati. Naš četovodja je bil takoj zadet ravno v srce in takoj mrtev. Mi smo se borili naprej in že smo hoteli naskočiti sovražnika, ki je bil še enkrat močnejši nego mi. Toda 30 korakov za predstražo se je pokazala sovražna rojna črta, ki se je raztezala čez ves hrib, mož ob možu. Spoznali smo, da nas more rešiti samo beg. Ubrali smo jo nazaj, kar so nas noge nesele. Ko smo prišli v dolino, nas je bilo še 13 mož, drugi so popadali. Naši so na tej fronti odstopili, ker so imeli zelo slab položaj. V dolini smo se obrnili in začeli zopet streljati. Pa sovražnik je dobrih 20 korakov od nas že stopal po dolini. Zopet začnemo bežati. A sreča nam ni bila mila. Krog iz pušk so letele kot dež, vrhu tega še šrapneli. Pred menoj je teklo nekaj mož, ki so drug za drugim popadali. Jaz sem pritekel že blizu druge strani doline, ko me oplazi prva krogla. Šla mi je skozi meso in me ni nič ustavila, nasprotno še pospešila mi je korake. Takoj pa me zadene druga v dlan leve roke in mi jo grdo raztrga; kazalec mi je kar odletel. Manjkalo mi je le še 10 korakov, da bi prišel na varno pred krogliami iz pušk, ko me zadene tretja krogla in mi zdrobi koleno. Padel sem. V hitrici se še enkrat poberem z mislijo, da le še uidem. Toda neizrečeno sem lopnil na tla. Ko se ogledam, so bili Rusi na levem krilu že čez hrib, na katerem je bila prej naša stotinja. Prišli so k meni in mi vzeli tornistro in puško. Po žepih so mi vzkali, a v desni hlačni žep, kjer sem imel denar, mi vendar ni nobeden segel. Tudi srebrne hrabrostne svetilnice I. razreda niso zapazili.

Sovražnik je šel za našimi, o mraku se je pa vrnil na hrib, na katerem smo se bili podnevi borili. Skopali so si okope in tam prenočili. Druge moje ranjene tovariše so pobrali, mene so pa pustili na mestu. Klical sem pozno v noč na pomoč; mislil sem, da pride kakšna naša patrula in me vzame s seboj. Pa zaman, nikogar ni bilo od nikoder. Proti jutru sem od slabosti nekoliko zaspal, a v prvem svitu sem bil zopet zbujen. Ko se je popolnoma zdanilo, je začel sovražnik zopet nastopati. Šli so zopet mimo mene naprej. Kmalu so se oglasile puške, vneti se je moral hud boj. Nekako ob 9. uri je šlo mimo mene par Rusov; prosil sem jih, naj me neso v kako halupo. Odgovorili so mi, da pridejo sanitarni in me pobero. Pa od tega časa ni bilo več žive duše mimo. Solnce je prišlo že sredi neba, biti je moralo okoli poldne. Samo pokanje pušk se je čulo še vedno iz dalje.

Solnce je že šlo v zaton, le še zadnji žarki so se svitali iz za hribov. Že sem mislil, da bo treba še eno noč prebiti pod milim nebom. Ležal sem v dolini, pred menoj je bil majhen rob, pičel meter visok, tako da nisem videl drugam nego v zrak. Premišljeval sem, kako bi mogel pogledati čez ta rob. Poleg mene je stalo majhno drevo, ob katerem sem se mogel toliko privzdigniti, da sem videl čez rob. Ravno o pravem času sem to storil, kajti ravno tedaj so Rusi prignali mimo vod naših Bošnjakov, katere so bili ujeli. Začel sem jih klicati na pomoč. Ustavijo se in gledajo, odkod ta klic. Bili so 400 korakov daleč od mene. Zapazili so me in štirje možje in en Rus so krenili proti meni. Srce se mi je zopet nekoliko razveselilo, ko sem videl naše vojake iti mi na pomoč. Položili so me na plahto in me nesli v pol ure oddaljeno vas Kreenice. V hiši, v katero so me spravili, sem našel dva naša ujetnika, enega praporščaka in enega bojnega orožnika, ki je pred vojsko služil v Kamniku ter sva se poznala. Začela so se medsebojna spraševanja in pripovedovanja, ki so pa le malo časa trajala, kajti kmalu so prišli Rusi in ju odgnali. Ostala sva v hiši sama z ranjenim pešcem naših strojnih pušk, ki so ga bili tudi Bošnjaki prinesli semkaj. Oba gladna, sva prosila gospodinjico, naj nama kaj skuha. Odgovorila je, da nima kaj drugega kakor krompir. No, dober je bil in dobro sva ji plačala. Zjutraj nama je pripravila kavo.

Naslednji večer so prišli ruski saniteti in nas naložili na navadne vozove.

Na mojem vozu je ležal še desetnik Mehle, ki je bil padel pred menoj in je bil težko ranjen v stegno desne noge. Kakšna je bila za nas ta vožnja na navadnih vozeh po razorani in sedaj zamrznjeni cesti, si vsak lahko misli. Po dveh urah smo dospeli v trg Pilzno, kjer je bila vojna bolnišnica. Drugi dan so nas prevezavali, tretji dan pa so nas na istih vozeh peljali v mesto Lebek. Tu je bila bolnišnica v c. kr. državnih gimnaziji. Tu so nas položili na tla, kjer je bilo nekoliko slame. Uši pa je bilo toliko, kakor mravelj v mravljišču. Tu so nas zopet prevezali, tretji dan nas pa izvozili na železnico. Imel spet smolo, da sem prišel v vagon med same Ruse, izmed katerih so nekateri celo pot zabavljali čez Avstrijo. Po treh dneh vožnje smo se na neki postaji na Ruskem ustavili; Znosili so nas v barake na kolodvoru, kjer smo ostali eno uro. Nato pa zopet na železnico. Drugo jutro smo se ustavili v nekem mestu in znosili so nas v bolnišnico na kolodvoru, zvečer so nas pa zvozili v drugo bolnico. Tukaj je bilo še dosti prijetno in prevezovali so lepo. A ostal sem tu samo dva dni, potem pa naprej na železnico. 7. januarja 1915. smo dospeli v Kijev. Ponoči so nas z električno železnico zvozili v bolnico, ki se mi na prvi pogled ni nič dopadla. Drugi dan me je začela noga huje boleti; zelo mi je otekla in bila vsa višnjeva. Četrty dan me je bolela tako, kakor bi me s tisoč noži zbadali. Prevezali so me in mi sprali nogo z neko mrzlo vodo, kar je bolečine še povečalo. Čez osem dni mi pravi zdravnik, da mora izvršiti operacijo, da mi očisti rano. To se je zgodilo naslednji dan. Čez tri dni so me prevezali in videl sem na kolenu štiri velike rane. Pa to ni nič pomagalo; v ranih ni bilo nič gnoja, meso vse višnjevo. Trije zdravniki mi ogledujejo rano in zmagujejo z glavami. Drugi dan mi reče zdravnik, da bo treba nogo odrezati, druge pomoči ni. In sicer mora izvršiti operacijo takoj. Nikdar v življenju mi ni nobena beseda segla tako globoko v srce kakor ta. Milo se mi je storilo in odgovoril sem, da noge ne dam proč. Reče mi: »Boš moral pa umreti.« Prosil sem ga, naj počaka teden dni. »Bo prepoznal.« In odšel je. Upal sem, da se mi obrne na boljše, a bilo je nasprotno. Postajal sem vedno slabše, jedel nisem nič, temperatura je rasla. Prepričan sem bil, da se mi zgodi po zdravnikovih besedah. S težkim srcem sem končno privolil, da mi nogo odrežejo. Mislil sem si: potem morda le še kdaj vidim svojo domovino, kjer bi rad vsaj umrl. Drugi dan, na Svečnico, so mi odrezali nogo. Sedaj se mi je stanje kmalu izboljšalo; bolečine so ponehale, vročina je padla, začel sem se močno potiti in čez nekaj dni se mi je vrnil tek. Prevezoval me je izpočetka zdravnik sam in mi vselej omenil, da bi bil že davno v zemlji, ako ne bi bil dal noge odrezati. Ta zdravnik je bil sploh še precej dober z ljudmi, kar se o vseh ne more reči; le žal, da je prevezoval težko ranjene samo vsake štiri do pet dni, kar je bilo slabo za rane. Sanitetno osebje v tej bolnišnici je pa bilo brez usmiljenja. Malo vode si le s težavo izprosil. Najhujše je bilo, kadar je kdo nujno potreboval »sutno« (nočno posodo). Sanitetno osebje se je delalo gluho nasproti vsem prošnjam. Najhujše je bilo ponoči. Ko si ubogi bolnik ni mogel več premagovati, so pa skrajno kruto postopali z njim. Naj omenim samo en slučaj.

Na postelji poleg mene je ležal ranjen ujetnik, ki je doslej sam hodil vun. Dobil je pa drisko, ki ga je v enem tednu tako zdelala, da ga noge niso več držale. Pa prav do zadnjega so ga gonili vun. Zadnji večer je prošil za »sutno«, pa mu je nobeden ni hotel dati. Šlo je polden in v takem je preležal celo noč. Zjutraj ob pol 7. uri so ga pa sanitarni zdržili na stranišče, ga slekli do nazaga in oprali z mrzlo vodo. Prignali so ga nazaj v postelj in ob 8. uri je bil že mrlič. To je le en slučaj izmed mnogih. Perila v treh mesecih nisem imel čez dvakrat izmenjanega. Umil sem se dvakrat, dokler nisem mogel sam hoditi; nikdo ni hotel prinesiti vode. Uši je bilo vse polno. Postelje mi ni nikdar nobeden postlal. Za hrano je bilo tudi bolj slabo, posebno v postnem času, ko je bila razen nedelj in praznikov vsak dan dvakrat ribja juha, da je ni bilo mogoče živati.

9. aprila so me poslali iz te bolnišnice dalje. Prenesli so me na železnico, kjer sem bil tako srečen, da sem v vagonu našel na polkovnega tovariša in ožjega rojaka Alojzija Rebolj iz Most pri Kamniku. Oba sva bila vesela, da sva tako nepričakovano prišla skupaj. Povedati sva si imela toliko, tako da nama je dvadnevna vožnja v Moskvo prav hitro minila. Že po poti sva se pogovarjala, da bova skušala priti oba v eno bolnišnico in eno sobo. Pa se nama ni izpolnilo; njega so prenesli v drugo nadstropje, mene pa v prvo, tako da drug za drugega nisva vedela. Sicer smo pa v tej bolnici ostali samo tri dni, potem pa zopet naprej.

Vozili smo se zopet tri dni in tri noči in 18. aprila dospeli v Samaro. Znosili so nas nairej v barake na kolodvoru, ki

so pripravljene za transporte. Tu sva zopet prišla skupaj z Rebolom. A že zvečer so mi tovariša odpeljali, jaz sem pa ostal v baraki. Drugi dan so nas prepeljali v lazaret Rdečega križa; tu je bilo dobro. Čez tri dni so nas dali v drug lazaret in tudi tu ni bilo preslabo. Tukaj smo ostali osem dni, nato so nas pa spravili v novo-zgrajeno bolnišnico, kjer še ni bilo nobenega bolnika. Tu je bilo vse novo od prve do zadnje stvari. V tej bolnici sem ostal 7 mesecev. Ves čas je bilo snažno; hrana ni bila preslaba, postov ni bilo kakor drugod. Meso smo imeli dvakrat na dan, čeprav zvečer zelo malo. Naj povem, kako se mi je zdravila noga. Odkar sem bil odšel iz Kijeva, je bila rana vedno enaka. Kost, ki mi je bila pogledala iz mesa takoj, ko mi je bil zdravnik šive izvlekel, je ves čas molela iz mesa 1 in pol centimetra. Sredi meseca oktobra se mi je začela kost majati, kar me je zelo skrbelo. Vprašal sem zdravnika, a ta mi je rekel: »Ničevol!« Čez par dni mi je odpadla cela 2 centimetra dolga kost. Sedaj se mi je začela rana celiti in proti koncu novembra se mi je skoraj popolnoma zacelila. V tej bolnišnici sva prišla zopet skupaj z Rebolom in razen tega s Francetom Zupančičem od našega 17. pp., z Alojzijem Sitar od 27. domobranskega polka in Jožefom Horjak od 87. pešpolka.

1. decembra 1915. sem se odpeljal iz Samare nazaj proti Moskvi, kamor sem dospel 3. decembra. 5. decembra popolnoma smo se imeli odpeljati dalje proti Petrogradu, toda opoldne je prišla brzjavka, da je transport ustavljen. Seveda je bila zopet žalost za nas. V bolnišnici v Moskvi smo ostali tri mesece. Šteli smo ure in dneve in ugibali, kdaj odrinemo naprej. A vse je bilo tiho. Tu smo ležali natlačeni po trije možje na dveh posteljah. Bilo je dosti uši in stenic. Edino to je bilo dobro, da nas je obiskovala sestra ameriškega Rdečega križa, ki nam je prinesla za Božič po 3 rublje denarja in nekaj drugih darov. Po novem letu nam je zopet prinesla po 3 rublje. V tem času sta nas obiskali tudi dve avstrijski sestri. Tu sva prišla skupaj z desetnikom Mehletom; njemu je noga ostala, samo za 10 centimetrov je krajša nego druga. Bili so še trije Slovenci: Leopold Mamec od Gorice, Tomaž Likar iz Črnege vrha in Anton Cek iz Hrušice v Istri.

2. februarja so nas zopet premestili, in sicer v Tulo. Tukaj so nam zopet potekali teden za tednom, mesec za mescem. Obupali smo, da bi se mogli pred sklepom miru vrniti v domovino, a konca vojne bo pa le malokdo dočakal. Saj smo od vseh strani čuli in tudi ruski listi so pisali, koliko naših ujetnikov je umrlo in še vedno umira po raznih srednjeazijskih taborih. Tudi v bolnišnici v Tuli se nam ni kaj dobro godilo. V postnem času so nam stregli s samo ribjo juho, v kateri so bile same iglate kosti pa kaka ribja glava me je grdo zijala iz čorbe, da se mi je gnusilo jesti. Kruh je bil črn in pust kakor iz samih otrobov ter ga nismo mogli skoraj nič jesti.

3. junija so nas vendar poslali nazaj v Moskvo in v treh dneh smo odšli na Petrograd. Tu ni bilo kaj prijetno; vsak je moral ves dan ostati v svoji sobi in na posteljo kmalu ne bi bil smel sesti. Tretji dan smo odšli naprej proti Švedski. Vozili smo se dva dni skozi Finsko in dospeli do granice, kjer smo prenočili. Drugi dan so nas z ladjo prepeljali na Švedsko. Na ladjo so nas še spremili vojaki, tu nas je pa sprejel švedski Rdeči križ — bili smo rešeni iz sovražnikovih rok. Ko se je začela ladja pomikati od kraja, smo zavriskali in zapeli našo cesarsko in nekaj drugih.

Švedski so nas prav lepo sprejeli; častniki so nam salutirali, vojaki so stali v pozoru. Civilno prebivalstvo nas je pozdravljalo z robci. Vožnja po Švedski je bila res krasna. Pozdravljali so nas povsodi, na mestnih kolodvorih in po deželi; ob blizu in daleč so nam podajali roke v pozdrav. Od priprostega delavca do visokega gospoda, od nedolžnega deteta do sivolasnega starčka, ki je oral na polju, pa ustavljal živinče, snel klobuk in nam vihtel v pozdrav — vsi so nam izkazovali ljubezen in spoštovanje. Na kolodvoru, kjer smo obedovali, nas je čakala vojaška godba in nam svirala med obedom.

Tretji dan smo dospeli do morja in šli takoj na ladjo. Tu so nas dobro pogostili s klobasami. Naleteli smo pa na prav slabo morje; premetavalo nas je tako, da nam je vsem želodec preobrnilo. Po šestih urah vožnje smo dospeli v nemško pristanišče. Tu so nas lepo sprejeli z godbo. Pozdravil nas je višji častnik z lepim govorom. Pogostili so nas s kavo in pivom, dame so nam pripenjale šopke in nas obdarovale s svačnicami, razglednicami itd. Proti večeru smo odšli na železnico, da se odpelje mo v Avstrijo. Vožnja preko Nemčije je bila še krasnejša. Na vseh postajah, kjer smo se ustavili, so nas čakale dame s Na večjih postajah nam je igrala vojaška cvetlicami, svačnicami, kavo in pivom itd. godba.

Tako smo se pripeljali na avstrijska tla. Na prvem kolodvoru nas je čakala vojaška godba, častniki, vojaki, dame s šopki, pivom, vinom, kavo itd. V Mostu smo izstopili; tu so nas zopet lepo sprejeli. Z avtomobili in kočijami so nas zvozili v državno gimnazijo. Med potjo so nam metali v vozove šopke in svačice.

Prvič smo si zopet odpočili na domači zemlji. Okovi tuge in trpljenja vojnega ujetništva v sovražni deželi so odpadli od nas, svobodno in lahko nam je bilo pri sreči. Res smo invalidi, jaz brez noge, drugi brez roke itd., toda hvaležni smo Bogu, da nas je ohranil žive in kolikor toliko zdrave; še upamo na kako veselo urico v življenju, čeprav veselje ne bo tisto kakor nekdanj.

Pozdravljeni!

Poddesetnik Val. Balantič,
17. pešpolk, 2. stotnija.

Osmo c. kr. avstrijska razredna loterija. Zrebanje 5. razreda traja od 10. oktobra do 7. novembra t. l. Srečke za ta razred priporoča poslovalnica c. kr. avstrijske razredne loterije Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani in njene podružnice v Celju, Celovcu, Trstu, Splitu in Gorici (sedaj v Ljubljani). Cena srečk: Cela K 200.—; polovica K 100.—; četrtina K 50; osmina K 25.—.

Vsi sveti Verne duše
31. oktob. do 2. novembr.
DAN GROBOV JUNAKOV
SOMESČANI!
Spominajte se na boljše pokopanih junakov! Vsak tudi najmanjši dar se hvalično spominja.
Glavna poslovalnica Dunaj IX.
Ces. Ringgasse 10.
Telef. 23.116 — 21.820. Konto
pošt. hran. 157.70.

F. RATZEL (prej v Gorici) Ljubljana, Stari trg št. 28
Moška in ženska dvokolesa se s staro pnevmatiko, šivalni in pisalni stroji, gramofoni, električne žepne svetilke. Najboljše baterije. Posebno nizke cene za preprodajalce. 1775
Mehanična delavnica na Siarem trgu 11

Poštna pomočnica
s prakso se sprejme. Kje pove uprava Slovenca pod št. 2685.

Slav. občinstvu in gosp. trgovcem priporočam **siamnate čevlje (solne)** in siamnate podplate za v čevlje katere sem začel izdelovati, tako da ustrežem lahko vsaki zahtevi. Ker je druga obutev tako draga, bode ta za osebe, ki imajo opravilo v sobah, prav dobro došla. Naj vsak poskusi! **FRANC CERAR**, tovarna siamnikov v Stobu, pošta Domžale pri Ljubljani. 1622

Vojni avtomobilski park
Ljubljana, Dunajska cesta 35 (tovarna Tünnies)
sprejme takoj:
mehanike, ključavničarje, mizarje, kleparje
Prijava se sprejemajo v pisarni v pritličju.

Kupi se vsaka, tudi najmanjša množina, dobro posušenih

olupkov hrček in jabolk vsako posebej, po 2 K in dobro posušene **prešene hrček in jabolk** po 30 vln. kg. Ponudbe in pošiljatev se prosi na trdnico Franc Kos v Ljubljani.

Invalid-mlinar
išče službe v kakem kmečkem mlinu. Nastop po dogovoru. Pisma naj se pošiljajo na upravo tega lista pod šifro „MLINAR 300“.

2 dekli za navad. dela
1 kuharica, 1 kavarunška pomočnica
se sprejme takoj. Osebn. ponudbe od 5—6 ure pop. Hotel „Slon“ v Ljubljani.

Nad 1.000.000 mojih 3590
ročnih šivalnih šil
v rabi! Praktično orodje za vsakogar za šivanje usnjenih predmetov, oprem, jermenov, čevljev, mehov, jader, vreč, plabt. — Varno za vojake. — Razprodajalec popust. Cena kompl. šila pri predplačilu K 4-50 in pri povzetju K 1-80, na bojišče le proti predplačilu.
P. E. Lechmann, Dunaj IX., Mosergasse 3, odd. 116.

Jožef Jug plesarski in likarski mojster
Ljubljana, Rimska cesta 16
se priporoča cenj. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela. Solidna in točna postrežba Jamčim, da delam samo s pristnim firnežem

Oton Noman v Radovljici
proči ali da v najem
svojo nad 30 let obstoječo trgovino z mešanim blagom.

Vinski kamen,
suhe gobe, kumno, med, vosek, sveže in suho sadje, smrekove storže, sploh vse deželne in gozdne pridelke, kakor tudi vinske sode in vse vrste praznih vreč kupi vsako množino po najvišjih cenah veletrgovina Antona Kolenc, Celje. 1854 (1)

Zamaške
nove in stare kupi vsako množino trdnica JELAČIN & Ko. Ljubljana Ljubljanska industrija probkovih zamašk.

Gospodična ki je par let samostojno vodila knjigarno, išče primerne službe. Nastopi takoj ali pozneje; gre tudi v kak komptoar, ker je izveščana v vseh pisarniških poslih. Ponudbe pod November 1000 na upravo „Slovenca“. 2716

Prazne vreče
vsake vrste, suhe gobe, kumno, jarež in druga semena kupuje vedno in v vsaki množini in plačuje po najvišjih dnevnih cenah firma: J. KUŠLAN, KRANJ, Gorenjsko. 2089

Išče se v nakup proti gotovemu plačilu **večje zemljišče** pripravno za parceliranje, ali boljše **večnadstr. hiša** v prometnem delu mesta Ljubljane. Pojasnila daje FR. RAVNIKAR, Linhartova ulica 25.

Tovarna na deželi išče energičnega moža kot delavskega nadzornika

Sprejme se tudi vojni invalid. Ponudbe pod „nadzornik“ 2673 na upravništvo „Slovenca.“

Gobe-jurčke
tudi lisičke, parkelce, mavrohe, brezovke in druge užitne gobe kupi v vsaki množini (10) Sever & Urbanič 2621 Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

8 vinarjev (za 1 dopisnico) Vas stane moj glavni cenik, ki se vam dopošlje — na zahtevo brezplačno. — Prva tovarna ur JAN KONRAD, c. in kr. dvor. založnik Brück, 1552 (Česko.)
Nikel ali jeklene ure na sidro K 1.—, 7.—, 8.—
Vojno-spominske nikela ali jeklene ure K 11.—
K 2.— — — — — — — — — — — — — — — — — —
K 2.— — — — — — — — — — — — — — — — — —
Največ srebrne doštoki remont. ure s sidrom K 12.—
K 13.— — — — — — — — — — — — — — — — — —
Največ srebrne doštoki in ure na stojalo v veliki izbiri po nizkih cenah. Srebrno plateno nametno — — — — —
sila po povzetju. Zamena dovoljena ali denar nazaj.

Naslov za pisma: Jos. Petelinc, Ljubljana Sv. Petra nasip.
Zahtevajte slovensk cenik!
Naslov za pisma: Jos. Petelinc, Ljubljana Sv. Petra nasip.
Priporočamo edino najboljše šivalne stroje turške
JOS. PETELINC, Ljubljana
poleg franciškanskega mostu, levo, tretja hiša ob vodi.
Največja in edina zaloga šivalnih strojev vseh sistemov v poljubnih opremanih za obrt in rodbino.
V zalogi igle, olje ter deli za razne sisteme.
Dostavitev strojev takoj! Pouk v voženju brezplačen!

Za c. kr. Glavno zalogo tobaka v Radovljici
se išče trgovsko naobraženi poslovodja oziroma namestnik Invalidi imajo prednost.
Paramente
cerkveno orodje, celotne cerkvene uprave itd.
dobavlja najcenejše **JOSIP VEND**, specialna trgovina, Gabl ob Orlic, Češko.

Kupim kmetско posestvo
na Gorenjskem ali Dolenjskem blizu železnice. — Pismene ponudbe se prosi na upravo lista pod „Posestvo“. 2694

Nabirajte zelišča!
Dobava v ekobru.
Bratje Kunz
Dunaj XIX. Pokornygasse 7
plačajo za dobro posušene
Jagodave liste . . . . . K 4.—
robidove „ . . . . . K 2.—
malinove „ . . . . . K 2.—
češnjave „ . . . . . K 1-50
višnjeve „ . . . . . K 1-50
grozdniščeve liste . . . . . K 2.—
agrosve „ . . . . . K 2.—
tresilnine „ . . . . . K 4.—
trpaličve „ . . . . . K 3.—
dresnjeve „ . . . . . K 2.—
lipove „ . . . . . K 1-20
deteline (medene) liste . . . . . K 2.—
poprove mete „ . . . . . K 1-20
materine dušice „ . . . . . K 3.—
češminjeve listje „ . . . . . K 1-20
šipek „ . . . . . K 0-60
češminje „ . . . . . K 0-60
za kilogram žetve 1917
Priporočite k potrebi nam domovine!

MATTONIS
JEDINSTVEN U SVOJŠ ANALITIČNOJ KAKVOČI
NAJBOLEJ ODVAJNA NAJISGURNIJE POROČILNO PICE
KESSEL IZVOR
ČISTI PRIRODNI ALKALIZNI
Zaloge v Ljubljani: A. Šarabon in Julius Elbert.

ŠKROB (štirko)
Najpopolnejše nadomestilo
da se brez pranja, brez škrobljenja ter brez likanja lahko očisti vsak ovrtnik in manšete. Dobiva se v vsaki trgovini. Glavna zaloga pri trdnici **Milan Hočevar** v Ljubljani, Sv. Petra cesta 30.
Istotam dobivate krtače za ribanje. 1917

ŠKATLJE
za razpošiljanje jajc in sadja! Škatle za poštno in vojnopoštno pošiljanje vseh velikostih priporočila kartonaž. tovarna **I. Bonač sin, Ljubljana.**

Kostanjev, hrastov in bukov les
kupi vsako množino franko vagon
Strojilna tovarna **SAMSA & Co** v Ljubljani.
Vpoštevajo se le pismene ponudbe z navedbo cen. 136

Vojno-posojilno zavarovanje
Opozarjamo slavno občinstvo že sedaj na **vojno-posojilno zavarovanje**
Nizje-avstrijske deželne zavarovalnice
Krajska deželna podružnica Ljubljana, Marije Terezije cesta 12.

ILIRSKA BANKA V LJUBLJANI

SELENBURGOVA ULICA ST. 1

IZVRŠUJE VSE BANČNE TRANSAKCIJE NAJKULANTNEJE

FINANCIRA VOJAŠKE DOBAVE IN APROVIZACIJSKE KUPČIJE.

DAJE PREDUJME NA BLAGO. :: ESKOMPTIRA MENICE, FAKTURE IN TERJATVE.

POSPEŠUJE TRGOVINO, INDUSTRIJO TER UVOZ IN IZVOZ

VLOGE NA KNJIŽICE OBREŠTUJE PO 4% :: VLOGE NA TEKOČI RAČUN PO DOGOVORU.

Konjak

Iz vin lastnega pridelka destilirani, pri slabostih vsled starosti in težkočah v želodcu že več stoletij sloveč kot krepijo za ohranitev življenja. Razpošilja 12 let starega 4 poliliterske steklenice franco po pošti za 60 kron, mladega triletnega, čudovito učinkujočega kot bol lajšajočega vrbalno sredstvo pri trganju v udih. Francovo žganje, 4 poliliterske steklenice za 48 kron. Vino od 56 litrov naprej. Bell rizling in rdeči burgundec po K 460 liter.

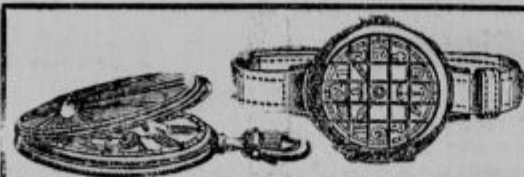
Benedikt Hertl,
graščak, grad Golice, Konjice, Stajcar.

POZOR

Približno 60 orolov mladozaraščenega smrekovega gozda z majhnim posestvom vred;

lepo posestvo s hišo v prometnem trgu na Dolenjskem,

700 litrov pristnega, čistega malinovega soka, — tračna pila 750 mm, — dinamometer za električno luč (10 luči) s ploščo, — milin za koruzo drobiti, — 1 vagon javorjevih desk 20 mm debelih, — 140 kg politur-laka, — 20 kg sikativ-firneža, — nekaj rdeče in zelene oljnatih barve je na prodaj. — Kje pove upravništvo »Slovenca« pod št. 2678. (5)

Kepna ura
poklana — ponikljana
I. vrsta . . . . . K 14—
II. vrsta . . . . . K 20—
srebro, limit. . . . . K 30—
dvojn. nlaščem . . . . . K 40—
varnost. steklom K 2—
radi K 10— več.
Precizij. ure
K 50—, K 60— in K 80—.

Ura z zapestnico
z varnostnim steklom
velika oblika . . . . . K 20—
II. vrsta . . . . . K 24—
mala oblika . . . . . K 30—
II. vrsta . . . . . K 40—
varnost. steklom K 2—
radi K 10— več.
Precizij. ure z zapestnico
K 50—, K 60— in K 80—.

Pošilja se z Dunaja proti vposlatvi zneska poleg K 1:40 za poštnino tudi na bojišče.

MAX BÖHNEL
Dunaj, IV. Margarethenstrasse 27/32.
Tovarniški cenik proti vposlatvi K 1—
Dinamo žepna svetilka K 24— in 30—.

Štampilje
vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.
Anton Černe
graver in izdelovatelj
šavčuk - štampiljev
Ljubljana, Dvorni trg št. 1.

Jaz Ana Csillag

s svojimi 185 cm dolgimi orjaškimi Lorelejskimi lasmi, ki sem jih dobila po 14 mesečni rab. pomade, ki sem jo iznašla sama. To je edino sredstvo proti izpadanju las, za njih rast in negovanje, za očiščenje lasišča, pri moških krepko pospešuje rast brade in že po kratki dobi daje lasem in bradi naravni blek in poenost in jih varuje pred prezgodnjim os. venjem do najvišje starosti.

Lonček po 6, 10 in 15 kron.

Po pošti se pošilja vsak dan po vsem svetu s poštnim povzetjem ali denar naprej iz tvornice, kamor je naslavljati vsa naročila.

Ana Csillag, Dunaj, I, Kohlmarkt 11.

Ustanovljeno 1842. — Telefon št. 154.

BRATA EBERL

Prodaja oljnatih barv, lakov, firneža, čopičev, barv za umetne in sobne slikarje, barv za zidovje, sploh vseh v najino stroko spadajočih predmetov v priznani najboljši kakovosti, pri točni in vestni postrežbi.

1914

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6.

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

UZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO

v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Dovoljuje članom posojila proti poroštvu, zastavi življenjskih polic, posestev, vrednostnih papirjev ali zaznambi na službene prejemke.

Vračajo se posojila v 7 $\frac{1}{2}$, 15 ali 22 $\frac{1}{2}$ letih v odsek ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.

Kdor želi posojila, naj se obrne na pisarno v Ljubljani, Konarski trg št. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obreštuje po 4 $\frac{1}{2}$ %.

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 519.848-40 kron. Doležnikov je bil koncem leta 1915 1924 s 15.615 deleži, ki reprezentirajo jamstvene glavnice za 6.089.850 kron.

Samo pri meni

morete po visoki ceni prodati lepe, čiste, dobro posušene

gobe

Kupim vsako množino. Da prihranim stroške in pota, jih prevzamem na željo tudi na domu prodajalca, ako mi naznani svoj natančen naslov in pa množino posušenih gob. Obrnite se zaupno name. Nikomur ne bode žal.

FRANČIŠKA OPEKA, trgovka na Vrhniki.

100 litrov zdrave domače pijače osvajačice, dobre in zelo gaseče si lahko vsak sam priredi z majhnimi stroški. V zalogi so snovi za: ananas, jabolčnik, grenadine, malinovec, poprova meta, muškatelec, pomerančnik, dišeča perla, višnjevec. Skaziti se na more. Ta domača pijača se lahko pije poleti hladna, pozimi tudi vroča namesto ruma ali žganja. Snovi natančno navodilom stanejo K 12- fran po povzetju. **JAN GROSLICH**, drožerija pri angelo, Brno 643, Morava.

500 kron v zlatu. Če ne odstrani krema Groslach z krasven spajajočim pralnim praškom vse solne pege, maroge, solne opekline, ogroze, obrazne rdečice itd. in ne obrabi kožo mladostni svetlo in nežno. Cena K 2-95 s poštnino vred. Šporcije stanejo K 17- s porci K 32-50. Vse brez katih nadaljnjih stroškov. Naslov za naročila **JAN GROSLICH**, drožerija pri angelo, Brno 643, Morava.

Dijamanti za rezanje stekla za steklarje in domačo rabo. Dijamante za steklarje morem dobaviti sedaj le št. 4 po K 11-70, in št. 5 po K 16-—, ker je dovoz prekinjen in se more surovo blago dobiti le težko in po visokih cenah. Povzete 85 vinar več. Za resno in solidno blago imel **JAN GROSLICH**, drožerija pri angelo, Brno 643, Morava.

Framydol je sredstvo za pomikanje las, ki rdeče, svetle in sive lase in brade za trajno temno pobarva in steklenica s poštnino vred K 2-70.

Rydyol je rožnata voda, ki živo pordeči obla lica. Činek je čudovit. I steklenica s poštnino vred K 2-45. Povzete 85 vinar več. Naslov za naročila: **JAN GROSLICH**, drožerija pri angelo, Brno 643, Morava.

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št 6, za frančiškansko cerkvijo, sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obreštuje po

4 $\frac{1}{4}$ %

Vloge v »Ljudski posojilnici« so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako, da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krone 25 vinarjev na leto.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago pošne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo najbolje.

Rezervni zakladi znašajo okroglo en milijon kron. Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1916 okroglo 26 milijonov kron.